

ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

Satisfaction Towards Meditation Practice At The Meditation Centre of Bangkok No.37

พระภูมินทร์ ศรีภพอารักษ์

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขารัฐประศาสนศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

พุทธศักราช 2560

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยสยาม

ใบรับรองสารนิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม
ปริญญา
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

รัฐประศาสนศาสตร์
(สาขาวิชา)

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
(หลักสูตร)

เรื่อง (ภาษาไทย)

ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

(ภาษาอังกฤษ)

Satisfaction Towards Meditation Practice At The Meditation Centre of
Bangkok No.37

นามผู้วิจัย (ภาษาไทย)

พระภูมินทร์ ตรีภพอารักษ์

(ภาษาอังกฤษ)

PhraPhumin Treephobarrak

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....

(ผศ.ดร.เมฆินทร์ เมฆาวิกุล)

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

.....

(ผศ.ดร.เมฆินทร์ เมฆาวิกุล)

ปฏิบัติหน้าที่แทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย สาขารัฐประศาสนศาสตร์

เมื่อวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

โดย : พระภุมรินทร์ ตรีภพอารักษ์

ชื่อปริญญา : รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา : รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา:.....

(ผศ.ดร. เมฆินทร์ เมธาวิกุล)

...../...../.....

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้ที่เข้าปฏิบัติธรรมระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558รวมระยะเวลา 3 เดือนจำนวน 200 คน เนื่องจากประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนไม่มากนัก ผู้วิจัย จึงทำการวิจัยประชากรทั้งหมด (Population Universe) ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณได้แก่ ความถี่ ร้อยละ โดยการทดสอบสมมติฐานการวิจัยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลด้วยไคสแควร์และวัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัวด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบแกมมาที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านวิทยากร รองลงมาคือ ด้านเนื้อหาสาระตามลำดับ 2) ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม มีผลทำให้ความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1.ด้านวิทยากร

1) ควรมีพระวิปัสสนาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมตามแนว สติปัญญา
4มีการเตรียมความพร้อมให้พร้อมที่จะสอนการปฏิบัติธรรม

2) ควรมีการฝึกอบรมวิทยากรเพื่อให้สามารถตอบปัญหาที่ผู้ปฏิบัติธรรมถามได้ทุกคำถาม พร้อมรับฟังข้อซักถามต่างๆจากผู้ปฏิบัติธรรมด้วยความอดทนไม่เบื่อหน่าย

3) ควรมีวิทยากรพิเศษมาเพิ่มเพื่อให้หลากหลายต้องมีความเป็นกันเองเพื่อจะทำให้ผู้มาปฏิบัติได้กล้าถามกล้าแสดงความคิดเห็น

4) ควรจัดวิทยากรให้ตรงกับความถนัดเพื่อให้ประชาชนที่เข้าปฏิบัติธรรมได้ประโยชน์ และเข้าถึงการปฏิบัติจริงๆ ไม่สับสนและเบื่อหน่ายในการปฏิบัติ

2.ด้านเนื้อหาสาระ

1) ควรสนับสนุนให้พระสงฆ์หันมาใช้สื่อประกอบการบรรยายธรรมเพื่อสร้างความสนใจ แก่กลุ่มผู้ฟังจัดให้มีการอบรมเทคนิคในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการช่วยอบรม

2) ควรให้การสนับสนุนการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยอาจร่วมมือกันจัดทำเพื่อเผยแผ่ต่อไป

3) ควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจง่ายและเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบันเพื่อสามารถปฏิบัติได้จริง

4) ควรเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนของการฝึกอบรมและเป็นประโยชน์ ช่วยในการฝึกอบรม

ข้อเสนอแนะและการวิจัยครั้งต่อไปได้แก่

1) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางและวิธีปฏิบัติธรรมที่มีประสิทธิภาพของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

2) ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมหลายๆสำนักปฏิบัติเพื่อทำการเปรียบเทียบความพึงพอใจและจะได้ไปปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันได้

3) ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของพระวิทยากรของสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

Abstract

Title : Satisfaction Towards Meditation Practice At The Meditation Centre of Bangkok No.37

By : PhraPhuminTreephobarrak

Degree : Master of Public Administration

Advisor :

(Asst.Prof. Dr. MekinMethawikul)

This research aims to study the satisfaction levels of meditators who visit 37 Dhama Retreat Centers in Bangkok, study the factors that drive people to visit 37 Dhama Retreat Centers in Bangkok for meditation retreating and suggest about satisfaction levels of 37 Dhama Retreat Centers in Bangkok.

The population which was used for this research was people who did the meditation retreat between October 2015 and December 2015. The number of population was 200 people. Due to the small number of population, researcher decided to use to entire population as a Population Universe. Survey was used as a tool for collecting data. Statistic which was applied for this research was quantitative analysis, including frequency, percentage results from hypothesis test, Chi-square test and the relationship between two variables measurement by using the correlation coefficient with significant level of 0.05.

This research found that the factors which mostly impact on the satisfaction levels of meditators, who visit 37 Dhama Retreat Centers in Bangkok, are expert speaker skill, followed by meditation information. Moreover, gender, age, education and experience in meditation retreat do not differently affect the satisfaction levels of people, who visit 37 Dhama Retreats in Bangkok. Therefore, it was not in accordance with the assumption. The factors which significantly relate to the satisfaction level are the expert speaker skill and information at significant level at 0.05.

The followings are the results of studying the satisfaction levels of meditators who visit 37 Dhama Retreat Centers in Bangkok.

1. Expert speaker skill factor

1.1 There should be Prativipassanajan who has an experience in Patipatan 4 meditation retreat in order to be prepared for the meditation retreat.

1.2 The expert speaker should be trained in order to be able to answer every question from meditators. The expert speaker should also be patient for many questions from meditator as well.

1.3 There should be a special guest in the meditation retreat as well in order to increase diversity of speakers. They should also be friendly, so the meditators are able to ask them questions and discuss any issue with each other.

1.4 The expert speaker skills should be applied correctly. As a consequence, the meditation retreat effectively benefit the meditators, meditators are not possibly confused and bored.

2. Information factor

2.1 Buddhist monks should be encouraged to apply media with expounding dharma in order to increase the attractiveness. Creating a training in terms of using media for meditation retreat for speaker.

2.2 Creating a publication should be encouraged for propagation of religion.

2.3 The information which is provided to meditators should be easy to understand. The information has to be up to date, so people can apply for their dairy life.

2.4 Type of media and the details of meditation retreat should be coherent.

Suggestions

1. Effective meditation retreat method should be studied by the 37 Dharma retreats in Bangkok.
2. Satisfaction levels of meditators should be focused in order to compare between satisfaction levels among the Dharma retreat center. Therefore, the Dharma retreat centers are able to conduct coherently.
3. To do an research of expert speaker potentials of 37 Dharma retreat centers.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ สามารถทำสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยสมบูรณ์ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก ผศ.ดร. เมฆินทร์ เมฆาวีกุลซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ฉบับนี้ ที่ให้คำปรึกษา การตรวจสอบ รวมถึงการแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อปรับปรุงสารนิพนธ์ฉบับนี้ให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และ รศ.ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย รวมถึงคณาจารย์และเจ้าหน้าที่ประจำคณะรัฐประศาสนศาสตร์ทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้คำปรึกษาข้อคิดเห็น องค์กรความรู้ต่างๆ ด้วยความเมตตาอย่างดียิ่งจนทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านทั้งหลาย จึงขออนุโมทนาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณพระเดชพระคุณพระกิตติโสภณวิเทศ เจ้าอาวาสวัดนาครปรก อีกทั้งขออนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์ ผู้บริหารพุทธศาสนิกชนผู้มาปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมวัดนาครปรกทุกท่าน ที่ส่งเสริมสนับสนุนข้อมูล และตอบแบบสอบถามในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี ซึ่งทำให้การวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบคุณและขออนุโมทนาเพื่อนร่วมรุ่นในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต รุ่นที่ 15/1 ปีการศึกษา 2555 ทุกท่าน ที่ให้กำลังใจและความอนุเคราะห์มาโดยตลอดทำให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ท้ายที่สุดนี้ ขออนุโมทนาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสยาม ที่เปิดโอกาสให้ผู้วิจัยได้เข้ามาศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต จนจบหลักสูตรและขอสัญญาว่าจะนำองค์ความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาหลักสูตรนี้ไปปรับใช้ในการทำหน้าที่และถ่ายทอดให้ผู้อื่นได้รับความรู้นี้ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(3)
กิตติกรรมประกาศ.....	(6)
สารบัญ.....	(7)
สารบัญตาราง.....	(9)
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาของปัญหา.....	1
1.2 ความสำคัญของปัญหา.....	3
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.4 ขอบเขตการศึกษาวิจัย.....	4
1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ.....	6
2.1.1 ความหมายของความพึงพอใจ.....	6
2.1.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ.....	7
2.1.3 ขอบข่ายของความพึงพอใจ.....	9
2.1.4 ทฤษฎีการสร้างความพึงพอใจ.....	9
2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครแห่งที่ 37	11
2.2.1 ประวัติสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่37.....	11
2.2.2 ความเป็นมาของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครแห่งที่37..	12
2.2.3 การบริหารสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37.....	14
2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	16
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	20
	22

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	
3.1 สมมติฐานในการวิจัย.....	22
3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	22
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	23
3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล.....	24
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	24
บทที่ 4 ผลการวิจัย.....	28
4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	28
4.2 การวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมฯ แห่งที่ 37.....	32
4.3 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมฯ แห่งที่ 37.....	37
4.4 การแสดงผลการทดสอบสมมติฐานหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร.....	38
4.5 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐาน.....	43
บทที่ 5 อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....	45
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	45
5.2 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน.....	49
5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา.....	50
5.4 ข้อเสนอแนะในการค้นคว้าวิจัยครั้งต่อไป.....	50
บรรณานุกรม.....	51
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	55
ภาคผนวก ข ประวัติผู้วิจัย.....	58

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ.....	28
2	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของของคะแนน ด้านเพศ.....	28
3	จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามสถานภาพอายุ.....	29
4	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของของคะแนน ด้านอายุ.....	29
5	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสถานภาพระดับการศึกษา.....	30
6	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของของคะแนน ในด้านระดับการศึกษา.....	30
7	จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติ ธรรมเนียม.....	31
8	แสดงจำนวนและค่าร้อยละของคะแนนในด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมเนียม	31
9	ความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรม แห่งที่ 37 ด้านวิทยากร.....	32
10	ปัจจัยด้านความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมแห่งที่ 37 ด้านเนื้อหาสาระ....	34
11	จำนวนและร้อยละของคะแนนรวมความเห็นของประชากรต่อปัจจัยด้านความ พึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรม แห่งที่ 37.....	36
12	แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรม แห่งที่ 37.....	38
13	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจ.....	39
14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความพึงพอใจ.....	40
15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจ.....	41
16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการปฏิบัติกับความพึงพอใจ.....	42
17	สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐาน.....	43

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาของปัญหา

ในยุคเริ่มแรกแห่งการประดิษฐ์ฐานและเผยแผ่พระพุทธศาสนาได้อาศัยบทบาทของพระพุทธเจ้าและพระสาวกเป็นหลักสำคัญ โดยใช้วิธีการต่าง ๆ จาริกสั่งสอนเพื่อนำประชาชนให้เข้าถึงพระศาสนา โดยดำเนินตามพุทธปณิธานที่ว่า “ภิกษุทั้งหลาย เธอทั้งหลายจงจาริกไป เพื่อประโยชน์และความสุขแก่ชนหมู่มาก เพื่ออนุเคราะห์ชาวโลก เพื่อประโยชน์เกื้อกูลและความสุขแก่ทวยเทพและมนุษย์ทั้งหลาย” ด้วยการบำเพ็ญกรณียกิจดังกล่าวอย่างต่อเนื่องและจริงจังของพระพุทธรองค์และพระสงฆ์สาวกทำให้พระพุทธศาสนาได้เจริญแพร่หลายออกไปอย่างรวดเร็วเป็นปีกแผ่นมั่งคั่งในดินแดนอินเดียตอนกลางและตอนเหนือ การเผยแผ่พระพุทธศาสนาในสมัยก่อนนั้น ได้ทำกันหลายรูปแบบ ได้แก่การปฏิบัติตนที่น่าเลื่อมใส การสนทนา การแนะนำ การตอบปัญหาข้อข้องใจและการแสดงธรรมไปตามลำดับ โดยที่พระพุทธเจ้าทรงประทานหลักการเผยแผ่ให้พระสาวกยึดถือเป็นหลักปฏิบัติว่า ให้แสดงธรรมมีเหตุผลสัมพันธ์ต่อเนื่องกันไปโดยลำดับชี้แจงให้เข้าใจในแต่ละแง่แต่ละประเด็นแสดงธรรมด้วยจิตเมตตาอนุเคราะห์มุ่งจะให้ประโยชน์แก่ผู้ฟัง ไม่แสดงธรรมเพราะเห็นแก่ลาภสักการะ แสดงธรรมไม่ยกตน ไม่เลียดลิข่มผู้อื่น ตลอดจนยึดหลักโอวาทปาฏิโมกข์คือการไม่กล่าวร้ายผู้ใด มีความสำรวมในศีล เป็นต้น ครั้นภายหลังพุทธกาลบทบาทและหน้าที่ในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาตกเป็นภาระของพุทธบริษัทโดยตรง โดยเฉพาะพระสงฆ์สาวกซึ่งเปรียบเสมือนทัพหน้าที่ต้องคอยทำหน้าที่ (พระราชวรมุนี (ประยูรทรัพย์โต), 2527 : 23)

ในสมัยปัจจุบันการเผยแผ่พระพุทธศาสนามีกุศลโลบายในการเผยแผ่ได้หลายวิธี อาทิการปฏิบัติตนให้น่าเลื่อมใสของพระสงฆ์ การเป็นผู้รอบรู้ในหลักธรรมะ การแสดงธรรมได้ลึกซึ้งการพัฒนาชุมชน การสนับสนุนด้านการศึกษา การสงเคราะห์ประชาชนในด้านต่างๆ การจัดกิจกรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา การจัดบรรพชาสามเณร การจัดบวชชีพราหมณ์ ถีอศีล ๘ การจัดอบรมค่ายคุณธรรมจริยธรรม การจัดแสดงนิทรรศการทางพระพุทธศาสนาต่างๆ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนเป็นกระบวนการประชาสัมพันธ์ชักชวนให้ประชาชนหันมาเข้าวัด ใกล้ชิดกับพระพุทธศาสนา ได้มาเรียนรู้หลักธรรม จูงใจให้พุทธศาสนิกชนน้อมนำหลักธรรมไปประพฤติปฏิบัติขัดเกลาจิตใจให้สูงขึ้นเป็นลำดับไป เพื่อให้เข้าถึงแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาในที่สุด

การปฏิบัติธรรม ฝึกจิตใจให้สงบและเป็นสมาธินั้นเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนา

ที่พุทธศาสนิกชนทุกคนควรเรียนรู้ และนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัวและสังคม การปฏิบัติธรรมจึงเป็นเสมือนรูปแบบหนึ่งแห่งการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในสังคมไทย ปัจจุบันการพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาด้านวัตถุ มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะพัฒนาการด้านวัตถุอย่างเดียว ก่อให้เกิดปัญหามากมาย ด้วยความเครียดและความเห็นแก่ตัวของบุคคลในสังคม เพื่อป้องกันและขจัดปัญหาดังกล่าว จึงควรส่งเสริมให้ทุกคน พัฒนาจิต ด้วยการเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน เป็นการพัฒนาจิตให้เกิดปัญญารู้เท่าทันโลก รู้จักชีวิตตามเป็นจริง เพื่อลดละความยึดมั่นถือมั่นตัวตนดำรงอยู่ในสัมมาทิฐิ ดำเนินชีวิตด้วยสัมมาปฏิบัติ โดยพุทธศาสนิกชนเรียนรู้และปฏิบัติพระสัทธรรมอย่างถูกต้องจริงจัง อันจะเป็นผลให้จิตบริสุทธิ์และเกิดปัญญา มหาเถรสมาคมมีนโยบายให้คณะสงฆ์แต่ละจังหวัด พิจารณาคัดเลือกวัดที่มีความเหมาะสมในด้านวิปัสสนาธุระ เสนอขอจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ตามระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. 2543 ให้ครอบคลุมทุกจังหวัด การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนั้น ต้องดำเนินการตามความในข้อ 5 แห่งระเบียบมหาเถรสมาคม ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. 2543 ซึ่งระบุไว้ว่า "การจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ให้เจ้าคณะจังหวัดเป็นประธานประชุมคณะกรรมการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด คัดเลือกวัดที่เหมาะสม ให้เจ้าอาวาสวัดที่จัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ยื่นหนังสือขอจัดตั้งตามแบบของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เสนอคณะกรรมการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พิจารณา แล้วให้ประธานคณะกรรมการรายงานเสนอเจ้าคณะภาค และเจ้าคณะใหญ่พิจารณาเสนอ มหาเถรสมาคม พิจารณาอนุมัติ เพื่อมีพระบัญชาการตั้งสำนักปฏิบัติธรรม ให้สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติขึ้นทะเบียนเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด (ร่าง แผนแม่บทศูนย์ประสานงานสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดแห่งประเทศไทย (สปท.) (พ.ศ.2552-2556) ปัจจุบันมีสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่แต่งตั้งตามมติมหาเถรสมาคมทั้งสิ้น 1,582 แห่ง และเฉพาะให้กรุงเทพมหานครมีสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด จำนวน 54 แห่ง (บัญชีรายชื่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดตามมติมหาเถรสมาคม กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ)

สำนักปฏิบัติธรรมวัดนาครปรก ได้รับการประกาศแต่งตั้งให้เป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ตามมติมหาเถรสมาคม ในการประชุมครั้งที่ 27/2550 เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม พ.ศ. 2550 ตามระเบียบมหาเถรสมาคม พ.ศ.2543 ข้อที่ 5 ว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด ซึ่งวัดนาครปรก มีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด มีการจัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดตารางปฏิทินการปฏิบัติธรรมที่ชัดเจนตลอดทั้งปี นอกจากตารางกิจกรรมที่ทางวัดได้จัดไว้แล้ว ยังมีหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและสถานศึกษาทุกระดับ ได้เข้าร่วมกิจกรรมรับบริการฝึกอบรมปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่อง ในสมัยที่พระ

กิตติโสภณวิเทศ (เศรษฐกิจ สมาหิโต) ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งเจ้าอาวาส ได้พัฒนาวัดทุกด้าน สามารถเป็นแหล่งเรียนรู้และบริการชุมชนหลายรูปแบบ เช่น โครงการปฏิบัติธรรมของภิกษุ สามเณร อุบาสก อุบาสิกา นักเรียน นักศึกษา ชาวพุทธทั่วไป รวมถึงชาวต่างชาติ ตามหลักวิปัสสนา กัมมัฏฐานของพระพุทธศาสนา บริบทในสถานที่วัด สะอาด ร่มรื่น เป็นที่พักผ่อน ตลอดทั้งการจัด กิจกรรม ฝึกอบรมกัมมัฏฐานในวันสำคัญต่างๆ เช่น วันมาฆบูชา วันวิสาขบูชา วันอาสาฬหบูชา วันเฉลิมพระชนมพรรษา เป็นต้น การจัดกิจกรรมฝึกอบรมธรรมะให้เยาวชน เช่น โครงการปลูกต้นกล้าในนาบุญ บรรพชาสามเณรภาคฤดูร้อน การบวชพุทธบุตร การจัดให้มีโรงเรียนพระพุทธศาสนา วันอาทิตย์ เป็นต้น (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, สำนักปฏิบัติธรรม/ระเบียบ/หลักเกณฑ์/แนวทาง/ออนไลน์)

1.2 ความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบัน องค์กรสูงสุดทางการปกครองคณะสงฆ์ คือ มหาเถรสมาคม ให้ความสำคัญกับ สำนักปฏิบัติธรรม ซึ่งจะเป็นสถานที่ที่ให้องค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน หรือองค์กรอื่นๆ เข้ามาปฏิบัติ ธรรมตามหลักวิปัสสนากัมมัฏฐานของพระพุทธศาสนา เพื่อเป็นการพัฒนาจิตใจให้เกิดปัญญารู้เท่าทัน โลก รู้จักชีวิตตามเป็นจริง เพื่อลดละความยึดมั่นถือมั่นตัวตนดำรงอยู่ในสัมมาทิฐิ ดำเนินชีวิตด้วย สัมมาปฏิบัติ โดยพุทธศาสนิกเรียนรู้และปฏิบัติพระสัทธรรมอย่างถูกต้องจริงจัง อันจะเป็นผลให้จิต บริสุทธิ์และเกิดปัญญา

สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มีผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมตามหลัก วิปัสสนากัมมัฏฐานของพระพุทธศาสนาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ได้รับการแต่งตั้ง แต่จากการ สอบถามจาก พระมหาจรัญ กุสลจิตโต ผู้อำนวยการสำนักปฏิบัติธรรม สำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ปรากฏว่าไม่เคยสำรวจความพึงพอใจของผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมเลย อย่างไรก็ตามกระบวนการปฏิบัติธรรมจำเป็นต้องมีเทคนิคและแนวทางวิธีการอบรมที่มี ประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ ซึ่งผลสะท้อนที่ได้รับจากผู้ปฏิบัติธรรมจะแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ยังพบว่ายังมีปัจจัยอีกหลายปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของประชาชนในการเข้าร่วม ปฏิบัติธรรมซึ่ง ได้แก่ ด้านสถานที่ ด้านรูปแบบการอบรม ด้านเนื้อหาสาระ และด้านวิทยากร เป็นต้น ดังนั้นในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรม เพื่อที่จะได้นำผลการวิจัย มาปรับปรุงและพัฒนาเพื่อให้การจัดการของสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่พระพุทธศาสนา

เหตุผลที่เลือกสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร เพราะว่ามีความสะดวก รวดเร็ว ในการเก็บข้อมูลมากกว่าสำนักปฏิบัติธรรมที่อยู่ต่างจังหวัด และเหตุผลที่เลือกสำนักปฏิบัติธรรม ประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่37 เพราะว่าเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครที่

ดำเนินการโดยวัดที่ตนเองสังกัด ทำให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นโดยตลอด จึงอยากทราบถึงความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรม และเมื่อทราบผลการวิจัยแล้ว สามารถนำผลการวิจัยมาปรับปรุงพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ได้ทันที

1.3 วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

1.3.2 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่มีต่อพระวิทยากรของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

1.3.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

1.4 ขอบเขตการศึกษา

การวิจัยนี้ เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องความพึงพอใจต่อพระวิทยากรของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 โดยศึกษาจากประชากรที่เข้ามาเข้าปฏิบัติธรรม ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลา 3 เดือน

1.5 คำนิยามศัพท์เฉพาะ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรม หมายถึง ความนึกคิดหรือความรู้สึกมีความสุขหรือความสบายใจต่อการอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับคุณธรรม ตามกิจกรรมระหว่างการปฏิบัติธรรม เพื่อเป็นการปลูกฝัง ฝึกฝน ขกระดับคุณธรรม

สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 หมายถึง สำนักปฏิบัติธรรมที่ตั้งอยู่ที่วัดนาคปรก แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร โดยมี พระกิตติโสภณวิเทศ เจ้าอาวาสวัดนาคปรก เป็นเจ้าสำนัก

สำนักปฏิบัติธรรม หมายถึง สำนักปฏิบัติธรรมที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นตามมติมหาเถรสมาคม และเป็นสำนักปฏิบัติธรรมที่คณะสงฆ์ไทยโดยมหาเถรสมาคมให้การส่งเสริมสนับสนุนให้วัดทั่วประเทศจัดตั้งขึ้น เพื่อรองรับประชาชนพุทธบริษัทที่สนใจใคร่ปฏิบัติธรรมด้วยการฝึกปฏิบัติพระกัมมัฏฐาน เจริญสมาธิวิปัสสนา โดยมีเป้าหมายให้คณะสงฆ์แต่ละจังหวัดมีสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดที่มีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ กระจายครอบคลุมทุกจังหวัดตามเจตนารมณ์แห่งระเบียบมหาเถรสมาคม

พระวิทยากร หมายถึงพระภิกษุของวัดนาคปรก ตลอดทั้งพระสงฆ์หรือฆราวาสจากสำนักปฏิบัติธรรมต่างๆ ที่มีความสุภาพเรียบร้อย มีความสำรวม ลึกซึ้งในเรื่องการปฏิบัติ ในพระวินัยสงฆ์ มีลักษณะของพรหมวิหาร ๔ มีความสามารถในการบรรยายธรรมอย่างเหมาะสมไม่เห็นแก่อาภิสไม กระทบตนเองและผู้อื่น

เนื้อหาสาระ หมายถึงเนื้อหาเกี่ยวกับสติปัญญา 4 ที่มีเนื้อหาไม่น่าเบื่อ เข้าใจง่ายเหมาะสมกับประชาชนที่เข้าปฏิบัติธรรมของวัดนาคปรก แขวงปากคลอง ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

1.6.2 ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่มีต่อพระวิทยากรของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

1.6.3 เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัย ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามรายการ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37
- 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

2.1.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้ดังนี้

สอ เสถบุตร (2533 : 654) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าคือถึงขนาดที่ต้องการปฏิบัติให้เป็นที่พอใจเป็นไปตามความคิดความคาดหวัง

กาญจน์ เรืองมนตรี (2543 : 1) ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจว่าเป็นความรู้สึกที่รักชอบภูมิใจสุขใจอันจะมีผลให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานมีการเสียสละอุทิศแรงกายแรงใจและสติปัญญาให้กับงานอย่างแท้จริง

ดิเรก ฤกษ์ห่วย (2522 : 89) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงทัศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติที่ดีต่องานที่ทำของบุคคลที่มีต่องานในทางบวกความสุขของบุคคลอันเกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลเป็นที่พึงพอใจทำใหบุคคลเกิดความกระตือรือร้นมีความสุขความมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญและมีกำลังใจมีความผูกพันกับหน่วยงานมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานที่ทำและสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงานส่งผลต่อถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กรอีกด้วย

สนิท เหลืองบุตรนาค (2529 : 63) ได้ให้ความหมายความพึงพอใจหมายถึงท่าทีความรู้สึกความคิดเห็นที่มีผลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งภายหลังจากที่ได้รับประสบการณ์ในสิ่งนั้นมาแล้วในลักษณะทางบวกคือพอใจนิยมชมชอบสนับสนุนหรือมีเจตคติที่ดีต่อบุคคลเมื่อได้รับตอบสนองความต้องการในทางเดียวกันหากไม่ได้รับการตอบสนองตามความต้องการจะเกิดความไม่พอใจ

ชรินิ เดชจินดา (2535 : 121) กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อความต้องการ

ของบุคคลได้รับการตอบสนองหรือบรรลุจุดมุ่งหมายในระดับหนึ่ง ความรู้สึกดังกล่าวจะลดลงและไม่เกิดขึ้นหากความต้องการหรือจุดมุ่งหมายนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง

สง่า ภูธรรงค์ (2540 : 38) ได้กล่าวว่าความพึงพอใจหมายถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นเมื่อได้รับความสำเร็จตามความมุ่งหมายหรือเป็นความรู้สึกขั้นสุดท้ายที่ได้รับผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2534 : 126) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกโดยรวมของบุคคล ที่มีต่อการทำงานในด้านบวก เป็นความสุขของบุคคลที่เกิดจากการปฏิบัติและได้ผลตอบแทน คือผลที่เป็นที่พึงพอใจ ทำให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้น มีความมุ่งมั่นที่จะทำงานมีขวัญและกำลังใจ สิ่งเหล่านี้จึงมีผลต่อประสิทธิผลของการทำงาน

อารี เพชรสุค (2536 : 49) กล่าวว่า ความพึงพอใจเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความต้องการความคิดเห็นที่คนมีต่องาน และต่อนายจ้าง มีอารมณ์พึงพอใจ สบายใจที่ผลงานนั้นได้ทำให้ความต้องการได้รับการตอบสนอง

มัชฌวี โอสานนท์ (2539 : 25) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบและเต็มใจที่จะปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ขององค์การ มีความสุขที่จะได้ทำงานและไม่อยากจะทำออกจากงานนั้น รวมทั้งพอใจในผลประโยชน์ตอบแทนที่จะได้จากการปฏิบัติงาน

โยธิน ศันสนยุท และ จุมพล พูลภัทรชีวิน (2529 : 61) กล่าวว่าความพอใจในความต้องการ (Need Satisfaction) เมื่อความต้องการของบุคคลหนึ่งตอบสนองต่อความพอใจของอีกบุคคลหนึ่งบุคคลทั้งสองมีแนวโน้มที่จะมีความดึงดูดต่อกัน สมมุติฐานของ Winch เกี่ยวข้องกับความต้องการที่เสริมกันเสนอว่าความดึงดูดมีแนวโน้มจะมีความดึงดูดระหว่างบุคคลอาจเป็นผลจากการตอบสนองต่อกัน ในความต้องการดังนั้นบุคคลที่มีลักษณะพึงพาอาจจะเป็นที่ดึงดูดต่อบุคคลที่มีลักษณะชอบเป็นที่พึงหรือคนที่ชอบข่มอาจเป็นที่ดึงดูดของบุคคลที่ชอบเป็นผู้ตาม

จากที่ได้กล่าวข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในเชิงประมาณค่าเมื่อบุคคลต้องเข้าไปเกี่ยวข้องและสิ่งนั้นสามารถตอบสนองความต้องการให้แก่บุคคลนั้นได้ซึ่งจะแสดงออกมาในรูปแบบของระดับความรู้สึกชอบมากชอบน้อยหรือพอใจมากพอใจน้อยเป็นต้น แต่ทั้งนี้ระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมจะแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับค่านิยมและประสบการณ์ที่ได้รับ

2.1.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

วันชัย คำเจริญ (2545 : บทคัดย่อ) กล่าวว่า กลยุทธ์การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าเป็นเป้าหมายสูงสุดของความสำเร็จในการดำเนินงานบริการเพื่อให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกที่ดีและประทับใจในการบริการที่ได้รับจนติดใจและกลับมาใช้บริการอีก นำมาซึ่งความได้เปรียบในเชิง

การแข่งขันทางการตลาด ส่งผลให้สังคมส่วนรวมมีคุณภาพที่ดีขึ้น กล่าวได้ว่าความพึงพอใจของลูกค้าจึงเป็นตัวแปรสำคัญในการประเมินคุณภาพของการบริการ หากกิจกรรมใดนำเสนอการบริการที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการตามความคาดหวังของลูกค้ามีผลทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจต่อการบริการนั้นและมีแนวโน้มจะใช้บริการซ้ำอีกต่อไป คุณภาพการบริการที่จะทำให้ลูกค้าพึงพอใจขึ้นอยู่กับลักษณะการบริการที่ปรากฏให้เห็น เช่น สถานที่อุปกรณ์เครื่องใช้ และบุคลิกลักษณะของพนักงานบริการฯลฯความน่าเชื่อถือไว้วางใจของการบริการ ความเต็มที่จะให้บริการ ตลอดจนความรู้ความสามารถในการให้บริการด้วยความเชื่อมั่นและความเข้าใจต่อผู้อื่นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น

1) องค์กรบริการพยายามค้นหาปัจจัยที่กำหนดความพึงพอใจของลูกค้าสำหรับนำเสนอบริการที่เหมาะสมเพื่อแข่งขันแย่งชิงส่วนแบ่งตลาดของธุรกิจการบริการ ผู้รับบริการย่อมได้รับบริการที่ดีมีคุณภาพและตอบสนองความต้องการที่คาดหวังไว้ได้ การดำเนินชีวิตที่ต้องพึ่งพาการบริการหลายๆสถานการณ์ทุกวันนี้ย่อมนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีตามไปด้วยเพราะการบริการในหลายด้านช่วยอำนวยความสะดวกและแบ่งเบาภาระการตอบสนองความต้องการของบุคคลด้วยตนเอง

2) ผู้ปฏิบัติงานบริการพัฒนาคุณภาพงานบริการและอาชีพบริการซึ่งเป็นงานที่สำคัญต่ออาชีพของเราเพื่อให้ได้มาซึ่งรายได้ในการดำเนินชีวิตและการแสดงออกถึงความสามารถในการทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดีเป็นที่ยอมรับว่าความพึงพอใจในงานมีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานในแต่ละองค์กร เมื่อองค์กรการบริการให้ความสำคัญกับการสร้างความพึงพอใจในงานให้กับผู้ปฏิบัติงานบริการ ทั้งในด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ค่าตอบแทนสวัสดิการและความก้าวหน้าในชีวิตการงาน พนักงานบริการก็ย่อมทุ่มเทความพยายามในการเพิ่มคุณภาพมาตรฐานของงานบริการให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

จิตตินันท์ เตชะคุปต์ (2544 : 21) กล่าวว่า เป้าหมายสูงสุดของความสำเร็จในการดำเนินงานขึ้นอยู่กับกลยุทธ์การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าเพื่อให้ลูกค้าเกิดความรู้สึกที่ดีและประทับใจในการบริการเพราะฉะนั้นการศึกษาความพึงพอใจของลูกค้าจึงเป็นเรื่องสำคัญเพราะความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้จะนำมาซึ่งความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันและเพื่อความก้าวหน้าและเติบโตของธุรกิจ

ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าความพึงพอใจของผู้รับบริการที่มีต่อการบริการและความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานบริการมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพของการบริการและการดำเนินงานบริการให้ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้เพื่อรักษาความรู้สึกที่ดีต่อบุคคลทุกคนที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

2.1.3 ขอบข่ายของความพึงพอใจ

โดยทั่วไปเกี่ยวกับการศึกษาความพึงพอใจ มักนิยามศึกษาในสองมิติ คือ มิติความพึงพอใจในการบริการ และมิติความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสามารถขยายความได้ (สุนทร สิวาเสริม และ สมชาย โสรัจจะ, 2517: 18) ดังนี้

1) การศึกษาความพึงพอใจในการบริการซึ่งเน้นการประเมินค่าโดยลูกค้าหรือผู้รับบริการต่อการจัดบริการเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือชุดของการบริการที่กำหนดขึ้นซึ่งเป้าหมายของการศึกษาสองมิตินี้เป็นไปเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงในระดับความพึงพอใจและค้นหาปัจจัยแห่งความพึงพอใจนั้นในกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันและต่อชุดของสิ่งเร้าแตกต่างกัน

2) ความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานซึ่งเน้นการประเมินค่าโดยบุคลากรผู้ปฏิบัติงานต่อสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกของการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลทำให้ความพึงพอใจในงานแตกต่างกันไป ได้แก่ ลักษณะงานที่ทำ ความก้าวหน้า การบังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน ตลอดจนสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล

แสวง รัตนมงคลมาส และคณะ (2538 : 5) กล่าวว่า ขอบข่ายการศึกษาอยู่ที่การอธิบายตัวชี้วัดความพึงพอใจ กล่าวคือ การศึกษาส่วนใหญ่อธิบายความพึงพอใจจากตัวชี้วัดที่ตัวบริการ กระบวนการบริหาร และในพฤติกรรมของผู้ใช้บริการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้น่าจะเป็นสาเหตุหรือปัจจัยแห่งความพึงพอใจมากกว่าเป็นตัวชี้วัดความพึงพอใจ เพราะความพึงพอใจเป็นผลมาจากการประเมินค่าของผู้รับบริการจากสิ่งเร้าภายนอกตั้งได้กล่าวมาแล้วนั่นเองมิใช่เป็นตัวสิ่งเร้า และเมื่อศึกษาดังกล่าวกำหนดให้สิ่งเร้าเป็นตัวชี้วัดความพึงพอใจแล้วจึงมักไปกำหนดปัจจัยส่วนตัวของผู้รับบริการเป็นปัจจัยเหตุหรือตัวแปรอิสระ เช่น เพศ อายุ การศึกษา หรืออื่นๆ ตามแนวของการวิจัยที่เน้นการวัดพฤติกรรมโดยทั่วไป

2.1.4 ทฤษฎีการสร้างความพึงพอใจ

ทฤษฎีแรงจูงใจของมาสโลว์ได้แบ่งลำดับความต้องการของมนุษย์ออกเป็น 5 ลำดับ (Steer, R. M. and Porter, L. W. อ้างถึงใน พระมานัส ฐานิสฺสโร, 2555 : 13) ดังนี้

1) ความต้องการทางด้านร่างกาย (Physiological Needs) ความต้องการทางด้านร่างกายเป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ความต้องการในเรื่องอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ความต้องการพักผ่อน และความต้องการทางเพศ ฯลฯ ความต้องการทางด้านร่างกายจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของคนก็ต่อเมื่อความต้องการทางด้านร่างกายยังไม่ได้รับการตอบสนองเลยในด้านนี้โดยปกติแล้วองค์กรทุกแห่งมักจะตอบสนองความต้องการของแต่ละคนด้วยวิธีการทางอ้อมคือการจ่ายเงินค่าจ้าง

2) ความต้องการความปลอดภัยหรือความมั่นคง (Security or Safety Needs) ถ้าหากความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการตอบสนองตามสมควรแล้ว มนุษย์ก็จะมีความต้องการในขั้นต่อไปที่สูงขึ้น ความต้องการทางด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคงต่างๆ ความต้องการทางด้านความปลอดภัยจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการป้องกันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากอันตรายต่างๆที่เกิดขึ้นกับร่างกายความสูญเสียทางด้านเศรษฐกิจ ส่วนความมั่นคงนั้น หมายถึงความต้องการความมั่นคงในการดำรงชีพเช่นความมั่นคงในหน้าที่การงานและสถานะทางสังคม

3) ความต้องการทางด้านสังคม (Social or Belongingness Needs) ภายหลังจากที่ได้รับการตอบสนองในสองขั้นดังกล่าวแล้วก็จะมีความต้องการสูงขึ้นคือความต้องการทางสังคมจะเริ่มเป็นสิ่งจูงใจที่สำคัญต่อพฤติกรรมของคน ความต้องการทางด้านนี้จะเป็นความต้องการเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันและการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น และมีความรู้สึกว่าคุณเองนั้นเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มทางสังคมเสมอ

4) ความต้องการที่จะมีฐานะเด่นในสังคม (Esteem or Status Needs) ความต้องการขั้นต่อมาจะเป็นความต้องการที่ประกอบด้วยสิ่งต่างๆดังนี้ คือความมั่นใจในตัวเองในเรื่องความสามารถความรู้และความสำคัญในตัวเองรวมตลอดทั้งความต้องการที่จะมีฐานะเด่นเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่นหรือต้องการที่จะให้บุคคลอื่นยกย่องสรรเสริญในความรับผิดชอบในหน้าที่การงานการดำรงตำแหน่งที่สำคัญในองค์กร

5) ความต้องการที่จะได้รับความสำเร็จในชีวิต (Self-actualization or Self-Realization) ลำดับขั้นความต้องการที่สูงสุดของมนุษย์ก็คือความต้องการที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตตามความนึกคิดหรือความคาดหวังทะเยอทะยานใฝ่ฝันที่จะได้รับผลสำเร็จในสิ่งอันสูงส่งในทัศนะของตน

เทพพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ (2529 : 96) กล่าวว่า บุคคลสองคน ไม่มีความต้องการที่เหมือนกันไปหมดทุกอย่าง ความต้องการจึงแปรไปทั้งในแง่ชนิดและความมากน้อยที่มีอยู่ในแต่ละบุคคล สำหรับคนๆหนึ่งความต้องการในแง่เศรษฐกิจและความต้องการทางด้านสังคม อาจได้รับการตอบสนองอยู่ในขั้นที่พอใจ ในขณะที่ความต้องการที่ได้รับการยกย่องนับถือ การมีบารมีมีสถานภาพทางด้านสังคมจะเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อเขา แต่สำหรับอีกคนหนึ่งแรงขับที่จะทำให้เกิดมีพฤติกรรมที่ต้องการในปัจจุบันอาจจะเป็นความต้องการทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลที่ตามมา ก็คือความปรารถนาที่จะได้มาเพื่อดำรงชีพนั่นเอง หรือในคนที่สามความต้องการที่ได้รับการยอมรับในสังคม ความเป็นพวกพ้อง และการได้รับการยอมรับจากกลุ่มอาจเป็นสิ่งจูงใจ ดังนั้นงานยากที่สุดที่นักบริหารกำลังเผชิญอยู่ในการกระตุ้นหรือจูงใจผู้ใต้บังคับบัญชา ก็คือการประยุกต์ความรู้เกี่ยวกับความต้องการเพื่อให้ทราบถึงความต้องการเฉพาะของแต่ละบุคคลที่มีอยู่นั่นเอง

จากแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับข้างต้นพอจะกล่าวโดยสรุปได้ว่าความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อนั้นสามารถตอบสนองให้แก่บุคคลนั้นได้แต่ทั้งนี้ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับค่านิยมและประสบการณ์ที่ได้รับ การที่บุคคลมีความเต็มใจปฏิบัติงานต่างๆเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยที่จะได้รับผลตอบแทนทางด้านวัตถุและจิตใจซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

2.2.1 ประวัติสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

สภาพพื้นที่

ลักษณะพื้นที่แต่เดิมเป็นสวน มีลำคลองไหลผ่านทั้งหน้าวัด หลังวัด การคมนาคมในอดีตใช้เรือในการไปมาหาสู่กัน ปัจจุบันลำคลองบางส่วนได้ถูกถมทำเป็นถนนทางสัญจรของประชาชนที่อยู่ละแวกใกล้ วัด สภาพชุมชนปัจจุบันได้กลายเป็นตึกกรมบ้านช่อง เป็นชุมชนขนาดใหญ่มีคอนโด และหมู่บ้านจัดสรร

ที่ตั้งและอาณาเขตของวัด

ที่ตั้ง วัดนาคปรกมีฐานะเป็นวัดราษฎร์ สังกัดคณะสงฆ์มหานิกาย ตั้งอยู่เลขที่ 99 ถนนเทอดไท 49 แขวงปากคลองภาษีเจริญ เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร ที่ดินที่ตั้งวัดมี 12 ไร่ 1 งาน 42 ตารางวา โฉนดเลขที่ 25043 อาณาเขต ทิศเหนือติดกันคลองวัดนาคปรก ด้านทิศตะวันออกติดกับวัดนางชี ทิศใต้ติดกับคลองบางหว้า และด้านทิศตะวันตกติดกับโรงเรียนวัดนาคปรก

ประวัติความเป็นมาของวัด

ตามประวัติเล่าสืบกันว่า เมื่อสมัยอยุธยาตอนปลาย-กรุงรัตนโกสินทร์ตอนต้น (รัชกาลที่ 3-4) มีพ่อค้าเรือสำเภาวาณิช ชื่อ พระบริบูรณ์ธนากร (เจ้าสัวพุก แซ่ตัน) เดินทางมาประกอบการค้าขายที่พระนคร ผังธนบุรี ย่านตลาดพลู ได้ตั้งรากปักฐานเป็นครอบครัวกับภรรยาคนไทย เจ้าสัวพุก เป็นผู้มีศรัทธาเลื่อมใสยิ่งในพระพุทธศาสนา มีฐานะดีพอที่จะก่อกุศลประโยชน์แก่คนอื่น จึงได้คิดริเริ่มก่อสร้างวัดขึ้น เพื่อใช้เป็นสถานที่ประกอบพิธีกรรม กิจกรรม และศาสนกิจทางพระพุทธศาสนา อีกประการหนึ่ง เพื่อเป็นการตอบแทนคุณชาวไทยที่ทำให้การค้าขายของตนเติบโตก้าวหน้า การก่อสร้างเริ่มแรกได้สร้างโบสถ์ขึ้นก่อน พร้อมกับเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังเป็นเครื่องบูชาของชาวจีนโบราณต่างๆ เพื่อเป็นอนุสรณ์แก่ตนเอง และสร้างวิหารมีลักษณะทรงไทยเป็นอนุสรณ์แก่ภรรยา เขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังลายไทยเล่าเรื่องราวการเสด็จลงจากดาวดึงส์

และเรื่องราวการชนมารของพระพุทธเจ้า ครั้นแล้วได้อัญเชิญพระพุทธรูปปางมารวิชัยมาจากเมืองสุโขทัย มาประดิษฐานไว้ในวิหาร พระประธานองค์ประดิษฐานที่วิหารนั้นมีพญานาค 7 เศียรแผ่พังพาน เป็นรูปปูนปั้นองค์พระเป็นพระปางมารวิชัยสัมฤทธิ์ ชาวบ้านจึงได้เรียกว่า “วัดนาคปรก” ตามลักษณะพระพุทธรูปที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ของวัดนี้

การพระราชทานวิสุงคามสีมา เข้าใจว่าได้รับพระราชทานมาแต่เดิมประมาณ พ.ศ. 2291 เขตวิสุงคามสีมากว้าง 48.60 เมตร ยาว 50.70 เมตร

2.2.2 ความเป็นมาของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครแห่งที่ 37

การขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

มหาเถรสมาคมออกกระเบียบการขอจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดพ.ศ. 2543 มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือก (ระเบียบมหาเถรสมาคม 2548) ดังนี้

ข้อ 1 วัดซึ่งเป็นที่ตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดเป็นวัดตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 และที่พักรงฆ์ตามมติมหาเถรสมาคม

ข้อ 2 มีสัปบายะ เช่น อาวาสสัปบายะ เป็นต้น

ข้อ 3 วัดที่เคยเป็นสำนักปฏิบัติธรรมมาก่อนยกขึ้นเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด

ข้อ 4 เจ้าอาวาสเป็นพระวิปัสสนาจารย์หรือส่งเสริมสนับสนุนการปฏิบัติธรรมตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร

ข้อ 5 มีหลักฐานถูกต้องตรงตามแบบเอกสาร (แบบฟอร์ม) ที่กำหนดไว้ สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติกำหนดคุณสมบัติของสำนักปฏิบัติธรรม โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสำนักปฏิบัติธรรมไว้ 3 ด้านคือ (1) ด้านสถานที่ (2) ด้านวิทยากรและ (3) ด้านการบริหารจัดการซึ่งแต่ละด้านมีข้อกำหนดเป็นรายละเอียดดังนี้

ด้านสถานที่

1. ด้านความสะอาดสงบสว่างบริเวณรัมนั้นไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก
2. มีห้องอาคารหรือศาลาปฏิบัติที่สามารถให้ผู้ปฏิบัติธรรมนั่งฟังการบรรยายและฝึกปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานได้ไม่แออัดเกินไป
3. มีที่พักห้องน้ำห้องสุขาที่สะอาดจำนวนเพียงพอและแยกตามเพศของผู้ใช้สำหรับห้องพักควรมีการป้องกันแมลงและสัตว์ที่จะมารบกวนหรือทำอันตรายได้เป็นอย่างดี

ด้านวิทยากร

1. มีพระวิปัสสนาจารย์หรือผู้ฝึกสอนกัมมัฏฐานที่มีความรู้ความสามารถในการสอนกัมมัฏฐานตามหลักมหาสติปัฏฐานสูตร โดยสามารถตอบข้อซักถามและสอบอารมณ์กัมมัฏฐานได้

2. มีวิทยากรบรรยายธรรมที่มีความรู้ความสามารถในการเทศนาและบรรยายธรรมให้เข้าใจหลักธรรมและน้อมนำไปประพฤติปฏิบัติได้อย่างมีความสุข

3. พระภิกษุหรือบุคคลอื่นที่เป็นวิทยากรมีความประพฤติดีปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี
ด้านการบริหารจัดการ

1. เจ้าสำนักปฏิบัติธรรมมีความสนใจและเห็นความสำคัญของการศึกษาปฏิบัติและเผยแผ่ธรรมอย่างแท้จริง

2. มีการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่ายอย่างเป็นระบบที่มีความโปร่งใสสามารถเปิดเผยและตรวจสอบได้

3. มีบุคลากร/เจ้าหน้าที่เพียงพอในการทำหน้าที่ดูแลด้านที่พัก อาหาร น้ำดื่ม ห้องน้ำห้องสุขา และอำนวยความสะดวกต่างๆแก่ผู้ปฏิบัติธรรม

4. มีการดูแลด้านการรักษาความปลอดภัยภายในและบริเวณโดยรอบ ในกรณีที่มีผู้ปฏิบัติธรรมจำนวนมากสามารถประสานงานขอกำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือหน่วยอาสาสมัครเพื่อมาดูแลรักษาความปลอดภัยอย่างทั่วถึง

5. มีการดูแลด้านสุขอนามัยยกเว้นคือมีผู้ยาสามัญไว้ประจำหรือมีเจ้าหน้าที่ที่สามารถให้การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ในกรณีที่มีผู้เข้าปฏิบัติธรรมจำนวนมากควรเตรียมเจ้าหน้าที่จากสถานพยาบาลอยู่ดูแล ถ้าหากมีผู้ป่วยฉุกเฉินก็สามารถนำส่งสถานพยาบาลได้ทันที ถ้าหากไม่ได้จัดเจ้าหน้าที่พยาบาลอยู่ดูแลประจำก็ควรมีการประสานไว้กับสถานพยาบาลใกล้เคียงให้สามารถปฐมพยาบาลหรือรับผู้ป่วยฉุกเฉินไว้รักษาตัวได้ทันที

6. มีการจัดการปฏิบัติธรรมอย่างต่อเนื่องตลอดปีและจัดทำตารางการฝึกอบรมปฏิบัติไว้อย่างชัดเจน

7. มีกฎข้อบังคับหรือระเบียบปฏิบัติของวัดหรือสำนักที่จัดพิมพ์ไว้เป็นเอกสารหรือตีพิมพ์ประกาศไว้ ณ บริเวณที่เห็นได้โดยชัดเจน

8. มีการประสานงานกับชุมชนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดด้านต่างๆเช่นการจัดอาหารน้ำดื่มและการบริการต่างๆ เป็นต้น

9. มีการประชาสัมพันธ์การจัดโครงการปฏิบัติธรรมในรูปแบบต่างๆแต่ต้องไม่เป็นในลักษณะเชิงธุรกิจ

2.2.3 การบริหารสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

2.2.3.1 ด้านพระวิทยากร

บรรจง กาญจนคุณ (2523 : 44-80) กล่าวว่า วิทยากรมีความสำคัญอย่างมากในเวทีการฝึกอบรมเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด มีเทคนิคในการจัดสื่อเครื่องมือ ตลอดจนการนำเสนอที่เหมาะสมกับเวลาและผู้เข้ารับการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการอบรมมีส่วนสำคัญในการทำให้การอบรมสำเร็จถ้ามีความสมัครใจ เต็มใจ กระตือรือร้นและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรม ตลอดจนการนำความรู้ไปพัฒนางาน จะเห็นได้ว่าวิทยากรเป็นสื่อกลางที่มีบทบาทสำคัญมากในการทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องที่อบรม จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงความคิดหรือพฤติกรรมตามที่ต้องการ

สมิต สัจฉกร (2548 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิทยากร คือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวการสำคัญ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ เกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องที่อบรม จนกระทั่งผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้และสามารถจุดประกายความคิด เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของเรื่องหรือวิชานั้นๆ

กำพล ทับทิมไทย (2531 : 28) ได้ให้ความหมายไว้ว่า วิทยากร (Trainer) หมายถึงบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถตลอดจนการพูดหรือนำเสนอและใช้เทคนิคต่างๆ ในเรื่องนั้นๆ ในการถ่ายทอดอันจะทำให้ผู้รับการฝึกอบรมให้เกิดความรู้ (Knowledge) ความเข้าใจ (Understand) เจตคติ (Attitude) ความสามารถ (Skill) จนสามารถทำให้ผู้รับการฝึกอบรมเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ดารณี พานทอง (2542 : 42) ได้กล่าวว่า วิทยากรมาจากคำว่าวิทยา แปลว่า ความรู้ สนธิกับคำว่าอากร แปลว่า บ่อเกิดหรือแหล่งที่เกิด ดังนั้นวิทยากรจึงมีความหมายว่า ผู้ที่มีความรอบรู้หรือผู้ที่เป็นบ่อเกิดความรู้ ดังนั้นวิทยากร (Trainer) จึงเป็นผู้ที่ถูกผู้เข้ารับการอบรมคาดหวังว่าจะได้รับความรู้จากผู้ที่เป็นวิทยากร วิทยากรจึงต้องมีหน้าที่กระทำการใน 3 สิ่ง ได้แก่ ทำให้ผู้ที่ไม่มีความรู้มีความรู้ ทำให้ผู้ที่มีทัศนคติไม่ดีมีทัศนคติที่ดี ทำให้ผู้ที่ทำไม่ได้ทำได้

กิติมา สุรสนธิ (2541 : 57) ได้ให้ทัศนะคติเกี่ยวกับวิทยากรที่ดีมีประสิทธิภาพมีคุณสมบัติเป็น 3 องค์ประกอบได้แก่

- 1) บุคลิกภาพ ได้แก่ รูปร่างดี แต่งกายดี กิริยาท่าทางดี และจิตใจดี
- 2) ความสามารถ คือ มีความสามารถในการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ และการพูดหรือสื่อสารที่ดี
- 3) ความรอบรู้และรู้รอบ คือ รอบรู้ในเนื้อหาที่จะสอน และรู้รอบในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจากแนวคิดเกี่ยวกับวิทยากรที่กล่าวมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า ด้านวิทยากรคือมีความ

สุภาพเรียบร้อยสง่างามนำศรัทธาंनाเคารพมีความสำรวมหรือระมัดระวังอากัปกริยาอาการลึกลับซึ่ง
ในพระวินัยสงฆ์และปฏิบัติตามมีลักษณะพรหมวิหาร 4 รู้จักใช้ถ้อยคำ บรรยายธรรมในสิ่งที่เป็
คุณเป็นประโยชน์เหมาะสมกับบุคคลสมัยไม่เห็นแก่อำภิส ไม่กระทบตนเองและผู้อื่น และบรรยาย
ธรรมด้วยเหตุและผลไม่กล่าวเลื่อนลอย

2.2.3.2 ด้านเนื้อหาสาระ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาสาระการปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติ
ปัฏฐาน 4 สติปัฏฐานเป็นทางสายเอกและเป็นทางสายเดียวที่ทำให้ผู้ดำเนินตามทางนี้ถึงความ
บริสุทธิ์หมดจดจนบรรลุพระนิพพานดังนั้นผู้ที่ปรารถนาจะบรรลุมรรคผลนิพพานต้องเริ่มต้นด้วย
สติปัฏฐานนี้ ในมหาสติปัฏฐานสูตรพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ตรัสแก่พระภิกษุสำหรับการปฏิบัติ
ธรรมหรือการปฏิบัติกรรมฐานนั้น ได้มีผู้ที่ได้ปฏิบัติให้แนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรมหรือการ
ปฏิบัติกรรมฐานอยู่มากมาย เช่น พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2543 : 343) ได้กล่าวถึง
วิธีการปฏิบัติวิปัสสนาไว้ในหนังสือพุทธธรรมไว้สรุปความได้ว่าการพิจารณาสังขารให้เกิด
ความเห็นแจ้งเข้าซัดรู้จักมองสิ่งทั้งหลายตามสภาวะที่เป็นจริงซึ่งเรียกสั้นๆว่าวิปัสสนานั้นเป็นส่วน
สาระสำคัญของการตรัสรู้หรือบรรลุธรรม ผู้ปฏิบัติธรรมเพื่อเข้าถึงจุดหมายของพระพุทธศาสนา
ไม่ว่าจะเป็นสมถยานิกหรือวิปัสสนายานิกไม่ว่าจะเป็นวิธีปฏิบัติแบบใดในวิธีทั้ง 4 มีสมถปุพพัง
คมวิปัสสนาและวิปัสสนาปุพพังคมสมถะ เป็นต้น จะต้องผ่านการปฏิบัติส่วนนี้ทั้งสิ้น สำหรับ
วิปัสสนายิกการพิจารณาเช่นนั้นจะเริ่มต้นตั้งแต่แรกปฏิบัติแต่สำหรับสมถยานิกการพิจารณานี้จะ
เป็นส่วนต่อท้ายหรือกรอบยอดของสมถะถ้าเทียบกับข้อความในหลักมาตรฐานด้านสมถะการ
พิจารณาหรือวิปัสสนาก็คือส่วนขยายของข้อความที่ท่านแสดงไว้ว่า “เพราะเห็นด้วยปัญญาอาสวะ
ทั้งหลายก็หมดสิ้นไป” พูดอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นส่วนของปัญญาวิมุตติวิปัสสนานี้แสดงออกยกย่อง
ได้เป็นหลายอย่างหลายแนว

พุทธทาสภิกขุ (2541 : 161-162) ได้ให้ทัศนะเรื่องสมาธิและวิปัสสนาตามธรรมชาติสรุป
ความได้ว่า พระพุทธศาสนาคือวิชาหรือวิธีปฏิบัติให้รู้ว่าอะไรเป็นอะไร ถัดมาก็บอกให้รู้ว่าที่
อะไรเป็นอะไรนั่นคือเป็นอนิจจังทุกขังอนัตตาและบอกให้รู้ว่าสัตว์หลงไปในสู่ที่เป็นอนิจจังทุกขัง
อนัตตาได้ก็เพราะอำนาจของอุปาทานจึงได้คิดแน่นอนอยู่ในสิ่งเหล่านั้นแล้วบอกให้ทราบต่อไปว่า
ไตรสิกขา 3 เป็นวิธีปฏิบัติสำหรับจะให้ตัดอุปาทานได้และบอกให้ทราบในที่สุดว่าขั้นธัมมหรือส่วน
5 ส่วนที่ประกอบกันขึ้นเป็น โลกนี้เองเป็นที่ตั้งแห่งอุปาทาน ฉะนั้นเราจะต้องศึกษาให้รู้จักตัวขั้นธัม
หรือโลกทั้งสิ้นให้ถูกต้องตามที่เป็จริงจึงจะเกิดความรู้อัจฉริยะแทงตลอดชนิดที่เป็นญาณทัสสนะทำ
การปล่อยวางหลุดพ้นได้ด้วยหลักปฏิบัติต่างๆไปท่านมีวิธีการปฏิบัติอย่างที่ได้อ่านมาแล้วเป็นศีล

คือปรับปรุงในเรื่องกายวาจาให้ดีแล้วก็ดำเนินสมาธิคือรวบรวมกำลังใจให้เป็นที่ปรับปรุงให้เหมาะสมที่จะทำงานทางจิตต่อจากนั้นก็ดำเนินการพิจารณาที่เป็นตัวปัญญา

พระราชสังวรญาณ (หลวงปู่พุทธ ฐานิโย) (2543 : 15) ได้แสดงเรื่องวิปัสสนากรรมฐานไว้ว่าให้เจริญกรรมฐาน โดยการยกขั้น 5 มาเป็นอารมณ์ก่อนพิจารณาเป็น ไตรลักษณ์จนเกิดปัญญา ญาณรู้แจ้งเห็นจริงในอริยสัจ 4 สรุปความได้ว่าการเจริญวิปัสสนาโดยการยกเอาขั้น 5 คือรูป เวทนาสัญญาสังขารและวิญญาณมาพิจารณาน้อมเข้าไปสู่ไตรลักษณ์คืออนิจจังทุกขังอนัตตาคด้วย หัวคิดและสติปัญญาที่เราเรียนทรงจำมาคิดเอาปรุงเอาแต่งเอาว่ารูปไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตาก็ว่าเอาเองพร้อมๆกับน้อมใจเชื่อลงไปว่ารูปไม่เที่ยงเป็นทุกข์เป็นอนัตตาดังจริงๆแต่ในขณะที่เราพิจารณาอยู่นั้นบางทีจิตอาจจะสงบลงเป็นสมาธิเพราะการค้นคิดในเหตุผลในรูปเวทนาสัญญาสังขารและวิญญาณนั่นเองซึ่งเป็นภาคปฏิบัติเป็นอุบายที่จะทำให้จิตสงบเป็นสมาธิได้เหมือนกัน

จากแนวคิดที่ได้กล่าวมาข้างต้นพอสรุปได้ว่าการปฏิบัติธรรมหรือการปฏิบัติกรรมฐานคือการปฏิบัติเพื่อขัดเกลาจิตใจให้ปราศจากกิเลส โดยการฝึกฝนและหมั่นปฏิบัติโดยต้องอาศัยสิกขา 3 คือ ศีล ความรักษากายวาจาใจให้เรียบร้อย การปฏิบัติสมาธิ คือการรักษาจิตใจให้มั่น และการเจริญปัญญาคือรอบรู้ในกองสังขารหรือสิ่งที่ควรรู้การปฏิบัติกรรมฐานจึงเป็นพื้นฐานของการฝึกจิตใจของคนเป็นวิธีขัดเกลาจิตใจที่ดีเยี่ยมและเป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ควรฝึกในทางพุทธศาสนา นั้นการปฏิบัติกรรมฐานแบ่งออกเป็น 2 ประการ ได้แก่ สมถกรรมฐาน คือ การปฏิบัติกรรมฐานเพื่อทำให้จิตสงบปราศจากกิเลสชั่วขณะจิต และ วิปัสสนากรรมฐาน คือ การปฏิบัติกรรมฐานเพื่อทำให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งรู้จริงในกองทุกข์ในกองสังขาร ดังนั้นการปฏิบัติกรรมฐานจึงมีผลมาก มีอานิสงส์มากดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น

2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาและค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรม แห่งที่ 37 โดยที่มีผู้วิจัยได้ทำการวิจัยไว้หลากหลายดังนี้

พระวิชชุกร ติสโร (2556 : 125) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจต่อการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสิงห์บุรี แห่งที่ ๑ ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความพึงพอใจต่อการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสิงห์บุรี แห่งที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน เรียงจากมากไปหาน้อย ผลการศึกษาที่ได้ คือ ด้านกฎระเบียบ ด้านพระวิทยากร ด้านการปฏิบัติ ด้านสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านเนื้อหาสาระ ตามลำดับและมีข้อเสนอแนะแนวการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสิงห์บุรี แห่งที่ 1 พบว่าด้านพระวิทยากร ควรบรรยายธรรมะด้วยเหตุผลเหมาะสมกับยุคสมัย ไม่กระทบตนเองและผู้อื่น ด้าน

เนื้อหาสาระ ควรจัดเนื้อหาโดยสอดคล้องและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมเข้าไปด้วย กล่าวแบบอุปมาอุปไมยเปรียบเทียบให้เด่นและชัดเจนในเนื้อหา หลักการ แบบสติปัญญา ด้านการปฏิบัติ ควรมีการทบทวนในช่วงแรกหลังจากรับการอบรมแล้ว เพื่อความแม่นยำในการปฏิบัติธรรมในระยะเวลาที่เหมาะสม และด้านกฎระเบียบควรเน้นและย้ำกฎระเบียบ กติกา มารยาทและข้อควรปฏิบัติ อยู่ตลอดเวลา เพื่อรักษาความเป็นระเบียบเรียบร้อย ในการอยู่ร่วมกันในสถานที่ปฏิบัติธรรม

พระครูวิมลธรรมรังสีและคณะ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง“การสอบอารมณ์ วิปัสสนากัมมัฏฐานของผู้ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานตามหลักสติปัญญา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ประกอบและตัวชี้วัดสำหรับการสอบอารมณ์วิปัสสนากัมมัฏฐานตามตัวชี้วัดที่ได้และเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามอารมณ์ที่สร้างขึ้น โดยการหาความเที่ยงตรงจำแนกรายข้อ และความเชื่อมั่น โดยมีรูปแบบเป็นการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างและพัฒนาแบบสอบถาม วิปัสสนากัมมัฏฐานสำหรับใช้กับผู้ปฏิบัติวิปัสสนากัมมัฏฐานหลักสติปัญญา4เป็นหลักปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่าเป็นหนทางเดียวที่ทำให้มนุษย์พ้นทุกข์เป็นหลักปฏิบัติที่ทำให้มนุษย์สามารถมีตนเป็นที่พึ่งและสามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้สูงสุดได้เรียกว่าการตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าหรือบรรลुरुธรรมเป็นพระอรหันต์และการปฏิบัติสติปัญญาเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้พระสัทธรรมยั่งยืน มหาสติปัญญาสูตรได้อธิบายหลักสติปัญญา4 ซึ่งเป็นการปฏิบัติกรรมฐานอย่างชัดเจนละเอียดและสมบูรณ์มีสาระสำคัญคือการใช้สติกำกับดูแลกาย (กายนุปัสสนา) ความรู้สึกสุขทุกข์ (เวทนานุปัสสนา) ภาวนาจิตที่เป็นไปต่างๆ (จิตตานุปัสสนา)และความนึกคิด ไตร่ตรองปรุงแต่งของจิต (ธัมมานุปัสสนา) เรียกว่าวิปัสสนากรรมฐาน

อนุชา สมจิตร (2539 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องผลของการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานด้วยการเจริญสติปัญญา 4 ผลการวิจัยพบว่าบุคคลเจริญสติปัญญา 4 ด้วยการนั่งสมาธิ และเจริญสติในทุกอิริยาบถแล้วจะสามารถลดละหรือบางเบาจากกิเลส คือ โภคะ โทสะ และโมหะ ทั้งปวงจนสามารถรู้แจ้งตามสภาพแห่งความเป็นจริงได้

พระมนัส ฐานิสฺสโร(2555 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรีแห่งที่ 18 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ 18 จำแนกตามสถานภาพส่วนบุคคล พบว่า สถานภาพส่วนบุคคลด้านเพศ, อายุ, อาชีพ และระดับการศึกษาของประชาชน มีผลทำให้ความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรม ประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน ซึ่ง

ไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้ง

ศักดิ์ ประสานต์ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพระบัณฑิต ศึกษาเฉพาะกรณีผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่าด้านสาธารณชนฝึกการบรรยายธรรมเป็นภารกิจที่ต้องทำพระบัณฑิตมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูงโดยมิติของความพึงพอใจในแต่ละด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านลักษณะของเนื้องานด้านการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง ด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จของงานและด้านสวัสดิการ เมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพบว่ามีความสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะคือกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาความสำเร็จในการทำงานความยอมรับของประชาชนและปัจจัยได้รับมิใช่ตัวเงิน กลุ่มที่ 2 ไม่มีความสัมพันธ์ต่อกัน ได้แก่ อายุจริง อายุบวชระยะเวลาในการทำงาน คณะที่สำเร็จประสบการณ์การทำงานในกิจการคณะสงฆ์ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัย ประเภทของงานที่ปฏิบัติ ปัจจัยได้รับเป็นตัวเงินและความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง

สมหมาย บัวจันทร์, พันตรี (2551) ได้ทำการศึกษาเรื่อง “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร” ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของประชาชนต่อการให้บริการ ตามหลักสังคหวัตถุ 4 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าประชาชนมีความพึงพอใจต่อการให้บริการด้านสมานัตตามากเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมา คือ ด้านทาน ด้านอถัจจริยา และลำดับสุดท้าย คือ ด้านปิยวาจา เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลแล้วพบว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาและรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับเพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ มีผลไม่ต่างกัน

ณัฐา กริหิรัญ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผลการวิจัยพบว่า

1. พนักงานมหาวิทยาลัยมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านพบว่า เกือบทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลางยกเว้นด้านความมั่นคงในงาน ที่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2. พนักงานมหาวิทยาลัยชายและหญิง มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

3. พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปีมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบแตกต่างจากพนักงานมหาวิทยาลัยที่มีอายุ 25-35 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

4. พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ด้านความรับผิดชอบแตกต่างจากพนักงานมหาวิทยาลัยที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคู่อื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง

5. พนักงานมหาวิทยาลัยสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานโดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

6. พนักงานมหาวิทยาลัยที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยรวมและในแต่ละด้านไม่แตกต่างกัน

สุภาณี จินดาหลวง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเกื้อหนุนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านลักษณะงาน

พระครูศรีสุตากร (อภิชาติ อภิญาโณ) (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติธรรมในวันเสาร์ – อาทิตย์ : กรณีศึกษาวัดกลางบางพระอำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐมพบว่า กลุ่มตัวอย่างผู้เข้าปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติธรรมด้านบุคลากร ด้านสวัสดิการ ด้านสถานที่ อยู่ในระดับมากซึ่งผู้เข้าปฏิบัติธรรมมีความพึงพอใจเกี่ยวกับการเข้าปฏิบัติธรรมนั้นคือความรู้ความสามารถของพระวิปัสสนาจารย์พระวิทยากรมีความเป็นกันเองซึ่งวิทยากรมีทั้งพระภิกษุและฆราวาสรวมทั้งมีวิทยากรพิเศษบรรยายวิชาการและวิทยากรมีทั้งนันทนาการและวิชาการ

พระครูสังฆรักษ์วิสิทธิ์ ฐมฺมวโร (2555 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ 22 พบว่าระดับความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปฏิบัติธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรีแห่งที่ 2 ด้านหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก อาจเป็นเพราะว่าทางสำนักปฏิบัติธรรม ได้มีการมอบใบเกียรติบัตรให้หลังเข้าปฏิบัติธรรม มีวิธีการสอนกัมมัฏฐานหลากหลายรูปแบบ และการเทศนาอบรม บรรยาย โดยใช้เทคนิคไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย มีการแยกฐานการปฏิบัติธรรม

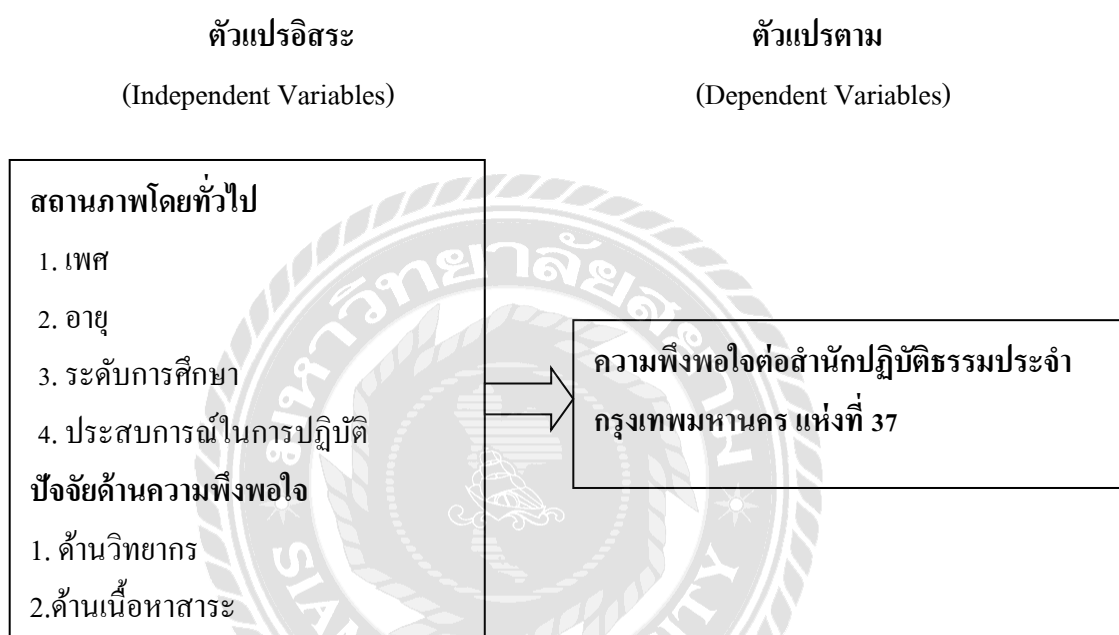
จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้ คือ ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกหรือทัศนคติทางด้านบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อสิ่งนั้นสามารถตอบสนองให้แก่บุคคลนั้นได้ แต่ทั้งนี้ ความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมมีแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับค่านิยมและประสบการณ์ที่ได้รับ ซึ่งสามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้ ความพึงพอใจจึงเป็นองค์ประกอบทางด้านทัศนคติที่กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจเป็นปฏิกิริยาทางด้านความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าหรือที่มากระตุ้น เป็นระดับความพึงพอใจที่เป็นจริงอยู่ในขณะนั้น ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์มีความต้องการ ถ้าความต้องการนั้นได้รับการตอบสนองทั้งหมดหรือบางส่วน ความเครียดก็จะน้อยลง ความพึงพอใจก็จะเกิดขึ้น และในทางกลับกัน ถ้าความต้องการนั้นไม่ได้รับการตอบสนอง ความเครียดความไม่พึงพอใจก็จะเกิดขึ้น ดังนั้น การฝึกอบรมและปฏิบัติธรรมเป็นการปฏิบัติเพื่ออบรมจิตของคนให้สงบ ตั้งมั่น เป็นสมาธิ รู้เท่าทันตามสภาวะธรรม โดยการเจริญสติ สมาธิ ปัญญา ให้บริบูรณ์ในคน ย่อมจะได้รับความสุขใจทั้งในภพนี้และภพหน้า

2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครแห่งที่ 37 ในแต่ละด้านนั้นล้วนมีความสำคัญต่อการปฏิบัติธรรมของประชาชนเป็นอย่างมากเพราะการปฏิบัติธรรมของประชาชนนั้นจำต้องอาศัยองค์ประกอบหลายๆด้านในการบรรลุธรรมเช่นประสบการณ์ของพระที่สอนการปฏิบัติ สื่อการสอน เป็นต้น การปฏิบัติธรรมของประชาชนจึงจะประสบผลสำเร็จและได้ผลดีการปฏิบัติธรรมกรรมฐานของแต่ละวัดก็มีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและสถานที่ของวัดนั้นจะเอื้ออำนวยได้มากน้อยเพียงใดบางวัดก็จัดการปฏิบัติธรรมอย่างเดียวบางวัดก็มีการร่วมกันจัดทั้งญาติโยมและพระสงฆ์ได้ร่วมมือกันจัดทำขึ้นเพื่อสนองมหาเถรสมาคมที่มีนโยบายให้คณะสงฆ์จังหวัดพิจารณาคัดเลือกวัดที่มีความเหมาะสมในด้านวิปัสสนาธุระเสนอขอจัดตั้งเป็นสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดตามระเบียบของมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดพ.ศ. 2543 ให้ครอบคลุมทุกจังหวัดเพื่อให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันด้วยหลักตรงทางและตรงธรรมแห่งสติปัญญา 4 ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ใช้เอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมา

ข้างต้นเป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัยซึ่งจะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางช่วยให้งานวิจัยเรื่องความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานครแห่งที่ 37 คียิ่งขึ้น

ดังนั้นการทำวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ผู้วิจัยจึงได้วางกรอบแนวความคิดในการวิจัยไว้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

3. ระเบียบวิธีการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.1 สมมติฐานในการวิจัย

จากการตรวจสอบเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจแล้ว ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวคิด ที่จะนำไปสู่การศึกษาถึงความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานภายใต้กรอบแนวคิดที่ได้ ทบทวนแล้ว ดังต่อไปนี้

สมมติฐานที่ 1 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าเพศชาย

สมมติฐานที่ 2 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีอายุมากมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีอายุน้อย

สมมติฐานที่ 3 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาต่ำ

สมมติฐานที่ 4 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่ไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติ

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร (Population) ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรม ณ สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ใช้ระยะเวลาในการเก็บประชากรและกลุ่มตัวอย่างระหว่างเดือนตุลาคม ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 รวมระยะเวลา 3 เดือน มีจำนวนรวมทั้งสิ้น 200 คน เนื่องจากประชากรในการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงทำการวิจัยประชากรทั้งหมด (Population Universe)

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลที่มีลักษณะเป็นปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติ เป็นคำถามแบบปลายปิดมีคำตอบให้เลือกหลายคำตอบ แต่ให้เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จำนวน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านพระวิทยากร ด้านเนื้อหาสาระ เป็นแบบสอบถามที่ให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็น โดยข้อความแต่ละข้อความจะมีคำตอบให้เลือกในลักษณะประมาณค่า (Rating scale) โดยแบ่งคำตอบออกเป็น 5 ระดับคือ ความพึงพอใจน้อยที่สุด ความพึงพอใจน้อย ความพึงพอใจปานกลาง ความพึงพอใจมาก และความพึงพอใจมากที่สุด โดยใช้มาตรวัดแบบประมาณค่า (Rating Scale) ในแบบสอบถามแบ่งระดับความสำคัญออกเป็น 5 ระดับคือ

ระดับที่ 1 หมายถึง	ความพึงพอใจน้อยที่สุด
ระดับที่ 2 หมายถึง	ความพึงพอใจน้อย
ระดับที่ 3 หมายถึง	ความพึงพอใจปานกลาง
ระดับที่ 4 หมายถึง	ความพึงพอใจมาก
ระดับที่ 5 หมายถึง	ความพึงพอใจมากที่สุด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการสร้างเครื่องมือแบบสอบถาม (Questionnaire) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎี ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดคำถามในแบบสอบถามฉบับร่าง
2. สร้างแบบสอบถามให้ตรงกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ที่ต้องการแล้วนำแบบสอบถามฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาและวัตถุประสงค์(Content Validity) เพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์
3. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดสอบ (Test-Retest Method) เพื่อหาความเชื่อมั่นกับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างคือประชากรที่เข้ามาปฏิบัติธรรมใน ณ สำนักปฏิบัติธรรมวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 ชุด โดยการนำแบบทดสอบชุดเดิมไปถามคนกลุ่มเดิม แล้วเว้นระยะเวลาห่างประมาณ 3-4 สัปดาห์ ผิดกัน

ช่วงระยะเวลาและสถานการณ์ แล้วนำคะแนนทั้งสองครั้งมาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กัน (r) โดยให้เกณฑ์ตัดสินที่ ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใกล้เคียง 1.00 (ประมาณ .70-.90) แสดงว่าเครื่องมือมีความเชื่อถือได้ ถ้าต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือต่ำกว่า .70 ก็จะต้องปรับปรุงแก้ไขคำถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficiency) สามารถนำวิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์มาใช้ในการหาค่าความเชื่อมั่นได้โดยใช้ Split Half

สูตรที่ใช้ในการคำนวณหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) (สุรพล กาญจนะจิตรา, 2553 : 56)

$$r_{xy} = \frac{n \sum xy - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n \sum x^2 - (\sum x)^2][n \sum y^2 - (\sum y)^2]}}$$

โดยจำนวนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของแบบสอบถามที่คำนวณได้คือ 0.807

3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามซึ่งผ่านการทดสอบความเชื่อถือได้ (Reliability) ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. โดยการดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้กำหนดเอาไว้ และเก็บรวบรวมคืนมาด้วยตนเอง จำนวน 200 ชุด
2. ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา
3. ประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ และบันทึกข้อมูลที่เป็นรหัสลงในแบบสอบถามและเครื่องคอมพิวเตอร์

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่จะใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล หรือพินิจนัสมมุติฐาน

3.5.1 ตัวแปรและระดับมาตรวัด

ตัวแปรอิสระ

- เพศ
- อายุ
- ระดับการศึกษา
- ประสบการณ์ในการปฏิบัติ

ระดับมาตรวัด

- มาตรวัดนามบัญญัติ (Nominal Scale)
- มาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
- มาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
- มาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale)

<u>ตัวแปรตาม</u>	<u>ระดับมาตรวัด</u>
-ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรม ประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37	มาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
-วิทยาการ	มาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale)
-เนื้อหาสาระ	มาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale)

3.5.2 สถิติที่ผู้วิจัยใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ

1. สถิติวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analytical Statistics) เป็นสถิติที่ใช้บรรยายคุณลักษณะทั่วไปของข้อมูล ได้แก่ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ(Percentage)

2. สถิติวิเคราะห์เชิงอนุมาน (Inference Statistics) ใช้ทดสอบสมมุติฐานเป็นแบบไม่มีพารามิเตอร์ (Nonparametric) เนื่องจากระดับการวัดของตัวแปรเป็นระดับมาตรวัดเรียงลำดับ (Ordinal Scale) ลักษณะของข้อมูลไม่มีการแจกแจงแบบปกติจึงต้องใช้สถิติเพื่อทดสอบสมมุติฐานดังนี้

2.1 ค่าไคสแควร์ (Chi-Square Test) ซึ่งมีสูตรการคำนวณดังนี้(บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2550 : 334-349)

$$x^2 = \sum \frac{(O - E)^2}{E}$$

x^2 =ค่าไคสแควร์

O =ค่าความถี่ที่ศึกษามาได้

E = ค่าความถี่ที่หวังไว้โดยทฤษฎี

โดยค่าไคสแควร์ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่แต่ไม่สามารถกำหนดทิศทางของความสัมพันธ์ได้ใช้สำหรับตัวแปรระดับมาตรวัดเรียงลำดับ(Organal Scale) ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามในการแปลความหมายของค่าไคสแควร์เพื่อทราบตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กันหรือไม่ต้องอาศัยตารางค่าไคสแควร์ที่ระดับความมีนัยสำคัญต่างๆ และการดูตารางต้องหาค่าชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) มีสูตรการคำนวณ ดังนี้

$$d.f = (c-1) (r-1)$$

c = จำนวนตัวแปรที่เป็นช่องชั้น (Column)

r = จำนวนตัวแปรที่เป็นแถว (Row)

โดยการแปลความหมายได้กำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ 95 % (ระดับนัยสำคัญที่ 0.05)

ซึ่งมีความหมายว่า

ถ้าค่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) น้อยกว่า 0.05 หมายความว่า ตัวแปรอิสระจะมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามหรือตัวแปร 2 ตัว ไม่เป็นอิสระต่อกัน

ถ้าค่า ระดับนัยสำคัญทางสถิติ (Sig.) มากกว่า 0.05 หมายความว่า ตัวแปรอิสระจะไม่มี ความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม หรือตัวแปร 2 ตัว เป็นอิสระต่อกัน

2.2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma มีสูตรในการคำนวณดังนี้(สุภาพร อารยะนรากุล, 2554)

$$\text{Gamma} = \frac{\sum \text{CP} - \sum \text{IP}}{\sum \text{CP} + \sum \text{IP}}$$

CP = คู่ที่สอดคล้องกัน (Consistent Pair)

IP = คู่ที่ไม่สอดคล้องกัน (Inconsistent Pair)

โดย Gamma ใช้อธิบายเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามว่ามีความสัมพันธ์กันในทิศทางใด ซึ่งจะพิจารณาจากเครื่องหมายค่า Gamma ประกอบด้วยเครื่องหมาย + และ - โดยพิจารณาได้ ดังนี้

ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma เป็นลบ แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว มีทิศทางความสัมพันธ์ในทางตรงกันข้าม กล่าวคือ ถ้าตัวแปรหนึ่งมีค่าสูงตัวแปรอีกตัวจะมีค่าต่ำถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ Gamma เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัวมีทิศทางความสัมพันธ์ในทางเดียวกัน กล่าวคือ ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าสูงตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าสูงด้วย หรือในทางกลับกัน ถ้าตัวแปรตัวหนึ่งมีค่าต่ำตัวแปรอีกตัวหนึ่งจะมีค่าต่ำด้วย

ส่วนการพิจารณาระดับทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามนั้นพิจารณาได้ ดังนี้ (James A. Davis, 1971 :49)

ค่า Gamma	ระดับความสัมพันธ์
+0.70 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับสูง
+0.50-0.60	มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับค่อนข้างสูง
+0.30-0.49	มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในปานกลาง
+0.10-0.29	มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับค่อนข้างต่ำ

+0.01-0.09	มีความสัมพันธ์กันเชิงบวกในระดับต่ำ
0.00	ไม่มีความสัมพันธ์กัน
-0.01-0.09	มีความสัมพันธ์กันเชิงลบในระดับต่ำ
-0.10-0.29	มีความสัมพันธ์กันเชิงลบในระดับค่อนข้างต่ำ
-0.30-0.49	มีความสัมพันธ์กันเชิงลบในระดับปานกลาง
-0.50-0.69	มีความสัมพันธ์กันเชิงลบในระดับค่อนข้างสูง
-0.70 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์กันเชิงลบในระดับสูง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูล จากประชาชนกลุ่มตัวอย่าง จำนวนทั้งสิ้น 200 คน และได้ นำคำตอบที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอผลการวิเคราะห์ตามลำดับ ดังนี้

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

4.2 การวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

4.3 การแสดงผลการทดสอบสมมติฐาน และหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร

4.4 สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	42	21.0
หญิง	158	79.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ ประกอบด้วย เพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0 เพศชายมีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของคะแนน ด้านเพศ

N=200

เพศ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม	ร้อยละสะสม
น้อย (ชาย)	42	21.0	42.0	21.0
มาก (หญิง)	158	79.0	199.0	100.0
รวม	200	100.0	200.0	100.0

จากตารางที่ 2 ผู้วิจัยได้แจกแจงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านเพศออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ เพศที่มีประชากรน้อย (เพศ

ชาย) มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0เพศที่มีประชากรมาก (เพศหญิง) มีจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเพื่อจะนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้วิเคราะห์ไปทดสอบสมมติฐานในลำดับต่อไป

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
5-15ปี	55	27.5
16-25ปี	1	0.5
26-35ปี	18	9.0
36-45ปี	27	13.5
46-55ปี	50	25.0
56ปีขึ้นไป	49	24.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า ประชาชนผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 5-15 ปีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมาคือช่วงอายุ 46-55 ปี จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 ช่วงอายุ 56 ปีขึ้นไป จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ช่วงอายุ 36-45 ปี จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 ช่วงอายุ 26-35 ปี จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และช่วงอายุ 16-25 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของคะแนน ด้านอายุ

N=200

อายุ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม	ร้อยละสะสม
น้อย (อายุ 5-45 ปี)	101	50.5	50.5	50.5
มาก (อายุ 46 ปีขึ้นไป)	99	49.5	49.5	100.0
รวม	200	100.0	100.0	

จากตารางที่ 4 ผู้วิจัยได้แจกแจงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37ด้านอายุ ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ อายุ น้อย (อายุ 5-45 ปี) มี

จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 อายุมาก (อายุ 46ปีขึ้นไป) มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเพื่อจะนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้วิเคราะห์ไปทดสอบสมมติฐานในลำดับต่อไป

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตามสถานภาพระดับการศึกษา

N=200

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	82	41.0
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	26	13.0
อนุปริญญา	19	9.5
ปริญญาตรี	61	30.5
สูงกว่าปริญญาตรี	12	6.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่าจำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 13.0 ระดับอนุปริญญา จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 9.5 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คนคิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของคะแนน ในด้านระดับการศึกษา

N=200

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม	ร้อยละสะสม
ระดับการศึกษาต่ำ	108	54.0	54.0	54.0
ระดับการศึกษาสูง	92	46.0	46.0	100.0
รวม	200	100.0	100.0	

จากตารางที่ 6 ผู้วิจัยได้แจกแจงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37ด้านระดับการศึกษา ออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ ระดับการศึกษาต่ำ (ตั้งแต่ประถมศึกษา – มัธยมหรือเทียบเท่า) มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 ระดับ

การศึกษาสูง (อนุปริญญาขึ้นไป) มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเพื่อจะนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้วิเคราะห์ไปทดสอบสมมติฐานในลำดับต่อไป

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยมีประสบการณ์ ในการปฏิบัติธรรม	11	5.5
1 ครั้ง	9	4.5
2 ครั้ง	37	18.5
3 ครั้ง	53	26.5
4 ครั้ง	11	5.5
5 ครั้งขึ้นไป	79	39.5
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม 5 ครั้งขึ้นไป มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา คือ 3 ครั้ง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 2 ครั้ง มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 4 ครั้งมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ไม่เคยมีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และ 1 ครั้ง มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงจำนวนและค่าร้อยละของคะแนนในด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม

N=200

ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม	จำนวน	ร้อยละ	จำนวนสะสม	ร้อยละสะสม
น้อย (ไม่เคยปฏิบัติ-3 ครั้ง)	110	55.0	55.0	55.0
มาก (4 ครั้งขึ้นไป)	90	45.0	45.0	100.0
รวม	200	100.0	100.0	

จากตารางที่ 8 ผู้วิจัยได้แจกแจงจำนวนและร้อยละของความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ น้อย (ไม่เคยปฏิบัติ-3 ครั้ง) มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 55.0 มาก (4 ครั้งขึ้นไป) มีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกลุ่มเพื่อจะนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้วิเคราะห์ไปทดสอบสมมติฐานในลำดับต่อไป

4.2 การวัดระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

ผลการศึกษาได้จำแนกตามด้านต่างๆ จำนวน 2 ด้านดังนี้

- ด้านวิทยากร
- ด้านเนื้อหาสาระ

ตารางที่ 9 ความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านวิทยากร

N=200

ความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรม	ระดับความความพึงพอใจ					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1. ด้านวิทยากร						
1.1 มีบุคลิกภาพเรียบร้อย น่าเลื่อมใสศรัทธา น่าเคารพน่าเชื่อถือ	0 (0)	2 (1.0)	28 (14.0)	97 (48.5)	73 (36.5)	200 (100.0)
1.2 มีความรู้ในพระธรรมวินัย	0 (0)	5 (2.5)	32 (16.0)	83 (41.5)	80 (40.0)	200 (100.0)
1.3 มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอนผู้มาปฏิบัติ	0 (0)	4 (2.0)	28 (14.0)	80 (40.0)	88 (44.0)	200 (100.0)
1.4 บรรยายธรรมไม่กระทบผู้อื่น	2 (1.0)	0 (0)	49 (24.5)	73 (36.5)	76 (38.0)	200 (100.0)
1.5 บรรยายธรรมด้วยเหตุและผล ไม่กล่าวเลื่อนลอยหรือกล่าวโดยไม่มีหลักฐาน ยืนยันชัดเจน	4 (2.0)	4 (2.0)	29 (14.5)	81 (40.5)	82 (41.0)	200 (100.0)

จากตารางที่ 9 ความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านวิทยากร สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

มีบุคลิกภาพเรียบร้อย นำเลื่อมใสศรัทธา นำเคารพน่าเชื่อถือ ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุดมีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ระดับน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

มีความรู้ในพระธรรมวินัย ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ระดับน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอนผู้มาปฏิบัติ ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ระดับน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมไม่กระทบผู้อื่น ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับน้อย ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมด้วยเหตุและผล ไม่กล่าวเลื่อนลอยหรือกล่าวโดยไม่มีหลักฐาน ยืนยันชัดเจน ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และระดับน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

จากตารางที่ 9 ผู้วิจัยสรุปได้ว่าประชากรมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านวิทยากร อยู่ในระดับมาก เนื่องจากวิทยากรที่นำปฏิบัติธรรมนั้นมีทั้งบรรพชิตและฆราวาส ที่ผ่านการฝึกอบรมและมีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม มีบุคลิกภาพเรียบร้อย นำเลื่อมใสศรัทธา นำเคารพน่าเชื่อถือมีความรู้ในพระธรรมวินัย มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอนผู้มาปฏิบัติบรรยายธรรมด้วยเหตุและผล สามารถตอบสนองความต้องการผู้เข้าปฏิบัติธรรมได้อย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมิต สัญกูร (2548 : 1) ที่กล่าวถึงวิทยากรคือ ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวละครสำคัญ ที่จะทำให้ผู้เข้ารับการอบรม เกิดความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะ

เกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับเรื่องที่อบรม จนกระทั่งผู้เข้ารับการอบรมเกิดการเรียนรู้และสามารถจุดประกายความคิด เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ของเรื่องหรือวิชานั้นๆตลอดทั้งแนวคิดของบรรจง กาญจนกุล (2523:44-80) กล่าวว่า วิทยากรเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการถ่ายทอด ตลอดจนการนำเสนอที่เหมาะสมกับเวลาจะเห็นได้ว่าวิทยากรเป็นสื่อกลางที่มีบทบาทสำคัญมากในการทำให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดความรู้ ความเข้าใจ ทักษะและทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับเรื่องที่อบรม จนกระทั่งเกิดการเรียนรู้และเปลี่ยนแปลงความคิดหรือพฤติกรรมตามที่ต้องการ

ตารางที่ 10 ปัจจัยด้านความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านเนื้อหาสาระ

N=200

ความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรม 2. ด้านเนื้อหาสาระ	ระดับความพึงพอใจ					รวม
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
2.1 ท่านเข้าใจเนื้อหาของ การปฏิบัติ กัมมัฏฐาน แบบสติปัฏฐาน 4 เป็นอย่างดี	0 (0)	6 (3.0)	59 (29.5)	94 (47.0)	41 (20.5)	200 (100.0)
2.2 ท่านเข้าใจหลักการ และวิธีการ ปฏิบัติกัมมัฏฐาน	0 (0)	7 (3.5)	60 (30.0)	91 (45.5)	42 (21.0)	200 (100.0)
2.3 เนื้อหาสาระมีความเหมาะสม	0 (0)	8 (4.0)	25 (12.5)	99 (49.5)	68 (34.0)	200 (100.0)
2.4 บรรยายธรรมสิ่งที่เป็นประโยชน์ ต่อผู้ฟัง	0 (0)	2 (1.0)	25 (12.5)	89 (44.5)	84 (42.0)	200 (100.0)
2.5 บรรยายธรรมเข้ากับยุคสมัย	0 (0)	0 (0)	34 (17.0)	95 (47.5)	71 (35.5)	200 (100.0)
2.6 ท่านสามารถฝึกปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน 4	0 (0)	8 (4.0)	64 (32.0)	90 (45.0)	38 (19.0)	200 (100.0)

จากตารางที่ 10 ความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านเนื้อหาสาระ สามารถแยกพิจารณาได้ดังนี้

ท่านเข้าใจเนื้อหาของการปฏิบัติกัมมัฏฐาน แบบสติปัฏฐาน 4 เป็นอย่างดี ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ระดับน้อย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็นคิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

ท่านเข้าใจหลักการและวิธีการปฏิบัติกัมมัฏฐาน ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาคือระดับปานกลาง มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระดับมากที่สุด มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ระดับน้อยมีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

เนื้อหาสาระมีความเหมาะสม ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระดับน้อยมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระดับน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมเข้ากับยุคสมัย ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ระดับน้อยที่สุดและระดับน้อย ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

ท่านสามารถฝึกปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน 4 ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือระดับปานกลาง มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 ระดับมากที่สุด มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ระดับน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

จากตารางที่ 10 ผู้วิจัยสรุปได้ว่าประชากรมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ด้านเนื้อหาสาระ อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นเช่นนี้เนื่องจากสำนักปฏิบัติ

ธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 เน้นการปฏิบัติกัมมัฏฐานแบบสติปัฏฐาน 4 เป็นหลักสูตรแห่งการเรียนรู้ในการเจริญสติ สมาธิ และปัญญา เพื่อให้สามารถนำหลักในการปฏิบัติธรรมไปใช้อย่างสอดคล้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน การจัดการชีวิตให้เป็นระบบมากขึ้น ให้มีสมาธิกับสิ่งที่ทำอยู่กับปัจจุบัน ได้นาน ไม่วอกแวกไปกับสิ่งรอบข้าง ใส่ใจกับสิ่งที่ทำไม่ต้องพะวงหน้าพะวงหลัง ตัดความกังวลออกไป และวิธีการปฏิบัติกัมมัฏฐานเนื้อหาสาระมีความเหมาะสมบรรยายธรรมสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟังบรรยายธรรมเข้ากับยุคสมัยสอดคล้องกับงานวิจัยของพระวิษุกรติสร โณ (2556) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจต่อการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสิงห์บุรี แห่งที่ 1 พบว่า ด้านเนื้อหาสาระโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละข้อพบว่า ระดับความพึงพอใจต่อการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมในด้านเนื้อหาสาระอยู่ในระดับมากทุกข้อแต่ที่มีระดับความพึงพอใจต่อการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมในด้านเนื้อหาสาระมากเด่นชัดใน 3 อันดับ ได้แก่ เนื้อหาการปฏิบัติตามแนวสติปัฏฐานเหมาะสมกับประชาชนทุกเพศทุกวัยและเนื้อหาการปฏิบัติสติปัฏฐานมีความเหมาะสมกับท่านและพระเลือกเนื้อหาสาระที่เหมาะสมในการสอน ข้อที่ระดับการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมในด้านเนื้อหาสาระในระดับต่ำที่สุดคือท่านเข้าใจเนื้อหาของ การปฏิบัติกัมมัฏฐานแบบสติปัฏฐาน 4 เป็นอย่างดีและเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่าระดับความพึงพอใจต่อการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมในด้านเนื้อหาสาระโดยรวมอยู่ในระดับมากและสอดคล้องแนวคิดของพระครูวิมลธรรมรังสีและคณะ (2551) ที่กล่าวถึงหลักสติปัฏฐาน 4 เป็นหลักปฏิบัติที่พระพุทธเจ้าทรงตรัสว่าเป็นหนทางเดียวที่ทำให้มนุษย์พ้นทุกข์ เป็นหลักปฏิบัติที่ทำให้มนุษย์สามารถมีตนเป็นที่พึ่ง และสามารถพัฒนาศักยภาพของตนให้สูงสุดได้ เรียกว่า การตรัสรู้ เป็นพระพุทธเจ้าหรือบรรลุนิพพานเป็นพระอรหันต์ และการปฏิบัติสติปัฏฐานเป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้พระสัทธรรมยั่งยืน มหาสติปัฏฐานสูตรได้อธิบายหลักสติปัฏฐาน 4 ซึ่งเป็นการปฏิบัติกรรมฐานอย่างชัดเจน ละเอียดและสมบูรณ์มีสาระสำคัญ คือ การใช้สติกำกับดูแลกาย (กายนุปัสสนา) ความรู้สึกสุขทุกข์ (เวทนานุปัสสนา) ภาวนาจิตที่เป็นไปต่างๆ (จิตตานุปัสสนา) และความนึกคิด ไตร่ตรองปรุงแต่งของจิต (ธัมมานุปัสสนา) เรียกว่า วิปัสสนากรรมฐาน

4.3 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของคะแนนรวมความเห็นของประชากรตอบวิจัยด้านความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

N=200

คะแนน	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม	คะแนน	จำนวน	ร้อยละ	ร้อยละสะสม
24	2	1.0	1.0	42	12	6.0	42.5
28	2	1.0	2.0	43	7	3.5	46.0
30	2	1.0	3.0	44	15	7.5	53.5
31	6	3.0	6.0	45	8	4.0	57.5
32	3	1.5	7.5	46	6	3.0	60.5
33	4	2.0	9.5	47	10	5.0	65.5
35	2	1.0	10.5	48	14	7.0	72.5
36	3	1.5	12.0	49	15	7.5	80.0
37	7	3.5	15.5	50	12	6.0	86.0
38	4	2.0	17.5	51	14	7.0	93.0
39	17	8.5	26.0	52	14	7.0	100.0
40	13	6.5	32.5	รวม	200	100	
41	8	4.0	36.5				

จากตารางที่ 11 การแจกแจงคะแนนรวมความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มคะแนน ออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาจากช่วงคะแนนและสัดส่วนของจำนวนตัวอย่างที่ร้อยละ 50 โดยกำหนดให้ช่วงคะแนนดังนี้ ระดับความพึงพอใจน้อย (24-43 คะแนน) มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ระดับความพึงพอใจมาก (44-52 คะแนน) มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 ซึ่งผู้วิจัยได้จัดหมวดหมู่ระดับความเห็นของประชากรต่อความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 แสดงในตารางที่ 16

ตารางที่ 12 แสดงจำนวนและร้อยละของคะแนนความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

N=200

รายละเอียด	จำนวน	ร้อยละ
ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37		
น้อย	92	46.0
มาก	108	54.0
รวม	200	100.0

จากตารางที่ 12 ผู้วิจัยได้จำแนกกลุ่มตัวอย่าง ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจน้อย และกลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจมากที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจน้อย มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ในขณะที่กลุ่มตัวอย่างที่มีความพึงพอใจมาก มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 ซึ่งผู้วิจัยจะนำกลุ่มตัวอย่างที่ได้ใช้วิเคราะห์นำไปทดสอบสมมติฐานต่อไป

4.4 การแสดงผลการทดสอบสมมติฐานหาค่าความสัมพันธ์ของตัวแปร

ผู้วิจัยทำการทดสอบสมมติฐานที่ได้กำหนดไว้ 4 สมมติฐาน

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม

ตัวแปรตาม (Dependent variable) คือ ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

สมมติฐานที่ 1 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าเพศชาย

ตารางที่ 13 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

N=200

เพศ	ระดับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรม			Chi-Square	Sig.	Gamma	Sig.
	ปฏิบัติธรรม						
	ต่ำ	สูง	รวม				
ชาย	31 (15.5)	11 (5.5)	42 (21.0)	8.815	>.05	.505	>.05
หญิง	76 (38.0)	82 (41.0)	158 (79.0)				
รวม	92 (46.0)	108 (54.0)	200 (100.0)				

จากตารางที่ 13 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างเพศกับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 8.815 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่าปัจจัยด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 1

ผลการศึกษาที่ปรากฏเช่นนี้ เพราะประชากรที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของพระมนัส ฐานิสฺสโร(2555) ที่ศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรีแห่งที่ 18 พบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกันมีความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรีแห่งที่ 18 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากเพศของประชาชนทำให้ความพึงพอใจในการปฏิบัติธรรมไม่แตกต่างกันซึ่งความพึงพอใจก็ไม่ต่างอะไรกับความคาดหวังซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามก็คาดหวังว่าการไปปฏิบัติธรรมจะได้อะไรหลายๆอย่างที่ไม่แตกต่างกัน

ข้อค้นพบจากการศึกษาครั้งนี้ อาจเนื่องมาจากประชากรผู้เข้าปฏิบัติธรรมฐานส่วนใหญ่ ต้องการพัฒนาชีวิตตนเองให้ดีขึ้นโดยนำธรรมะจากการปฏิบัติธรรมฐานไปใช้ในการแก้ปัญหาชีวิตเป็นหลักในการดำเนินชีวิตและพัฒนาจิตใจตลอดจนสติปัญญาของตนเองให้สูงขึ้นอีกทั้งยังเป็นการสร้างบุญกุศลให้แก่ตนเองและบุคคลในครอบครัวเรื่องเพศจึงไม่สำคัญในการเข้าปฏิบัติธรรม

สมมติฐานที่ 2 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีอายุมากมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีน้อย

ตารางที่ 14 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

N=200

อายุ	ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรม			Chi-Square	Sig.	Gamma	Sig.
	ปฏิบัติธรรม						
	ต่ำ	สูง	รวม				
อายุน้อย	64 (32.0)	37 (18.5)	101 (50.5)	7.984	>.05	.385	>.05
อายุมาก	43 (21.5)	56 (28.0)	99 (49.5)				
รวม	92 (46.0)	108 (54.0)	200 (100.0)				

จากตารางที่ 14 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างอายุกับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 7.984 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่าปัจจัยด้านอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 2

ผลการศึกษาที่ปรากฏเช่นนี้ เพราะประชากรที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ไม่แตกต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากอายุที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจแตกต่างกันขึ้นอยู่กับความพึงพอใจส่วนตัวต่อสถานปฏิบัติธรรมนั้น การบริการของสถานปฏิบัติธรรมความพร้อมของสถานปฏิบัติธรรมที่ทำให้เกิดความพึงพอใจ สอดคล้องกับงานวิจัยของศักดิ์ ประสานต์ (2538) ที่ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพระบัณฑิตศึกษาเฉพาะกรณี ผู้สำเร็จการศึกษาจากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผลการวิจัยพบว่า ด้านสาธารณชนฝึกการบรรยายธรรมเป็นภารกิจที่ต้องหาพระบัณฑิตมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับสูง โดยมีมิติของความพึงพอใจในแต่ละด้านเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยดังนี้ ด้านลักษณะของเนื้องานด้านการยอมรับ

จากผู้เกี่ยวข้องด้านความพยายามเพื่อความสำเร็จของงานและด้านสวัสดิการเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานพบว่ามีความสัมพันธ์ใน 2 ลักษณะคือกลุ่มที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเห็นได้ชัดได้แก่ความสามารถในการปรับปรุงพัฒนาความสำเร็จในการทำงานความยอมรับของประชาชนและปัจจัยได้รับมิใช่ตัวเงินกลุ่มที่ไม่มี ความสัมพันธ์ต่อกันได้แก่อายุจริงอายุวาระระยะเวลาในการทำงานคณะที่สำเร็จประสบการณ์การทำงานในกิจการคณะสงฆ์ก่อนเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยประเภทของงานที่ปฏิบัติปัจจัยได้รับเป็นตัวเงินและความสัมพันธ์กับผู้ที่เกี่ยวข้อง

สมมติฐานที่ 3 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาต่ำ

ตารางที่ 15 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

ระดับการศึกษา	ระดับความพึงพอใจต่อ สำนักปฏิบัติธรรม			Chi-Square	Sig.	Gamma	Sig.
	ต่ำ	สูง	รวม				
	ระดับการศึกษาต่ำ	66 (33.0)	42 (21.0)				
ระดับการศึกษาสูง	41 (20.5)	51 (25.5)	92 (46.0)				
รวม	92 (46.0)	108 (92.0)	200 (100.0)				

N=200

จากตารางที่ 15 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่างระดับการศึกษากับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ 5.467 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่าปัจจัยด้านระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 3

ผลการศึกษาที่ปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องจากประชากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตาม

สมมติฐานที่ตั้งไว้เนื่องจากระดับการศึกษาไม่ได้ทำให้ความคิดเห็นของประชาชนแตกต่างกัน เพราะการปฏิบัติธรรมนั้นไม่จำเป็นต้องมีการศึกษาสูงหรือต่ำเพียงแต่ต้องการปฏิบัติและเข้าใจและพึงพอใจในวิธีการหลักการปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาณี จินดาหลวง (2550) ได้ศึกษาเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านไธสง จังหวัดลำพูน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก ปัจจัยจูงใจอยู่ในระดับมาก ปัจจัยเกื้อหนุนอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านความรับผิดชอบ รองลงมา คือ ด้านลักษณะงาน

สมมติฐานที่ 4 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่ไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติ

ตารางที่ 16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์ในการปฏิบัติกับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

N=200

ประสบการณ์ในการปฏิบัติ	ระดับความพึงพอใจต่อ			Chi-Square	Sig.	Gamma	Sig.
	สำนักปฏิบัติธรรม						
	ต่ำ	สูง	รวม				
ประสบการณ์น้อย	61 (30.5)	49 (24.5)	110 (55)	.375	>.05	.087	>.05
ประสบการณ์มาก	46 (23.0)	44 (22.0)	90 (45.0)				
รวม	92 (46.0)	จค (54.0)	200 (100.0)				

จากตารางที่ 16 ผลการทดสอบสมมติฐานระหว่าง ประสบการณ์ในการปฏิบัติกับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ได้ค่า Chi-Square เท่ากับ .375

ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติมากกว่า .05 แสดงว่าปัจจัยด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ 4

ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมที่แตกต่างกันมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ไม่แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะการปฏิบัติธรรมฝึกจิตใจให้สงบและเป็นสมาธิ นั้นเป็นหัวใจของพระพุทธศาสนาที่พุทธศาสนิกชนทุกคนควรเรียนรู้และนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองครอบครัวและสังคม การปฏิบัติธรรมจึงเป็นเสมือนรูปแบบหนึ่งแห่งการส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมในสังคมไทย ตลอดทั้งผู้ปฏิบัติธรรมแม้มีประสบการณ์มากน้อยเพียงใด ต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบข้อบังคับเดียวกัน ตามที่สำนักปฏิบัติธรรมวางเอาไว้ ห้ามคลุกคลีด้วยหมู่คณะ ในการปฏิบัติธรรมทุกคนจึงตั้งใจปฏิบัติได้อย่างเต็มที่ โดยไม่มีเรื่องกังวลใดๆมาขัดข้องในช่วงเวลาที่ปฏิบัติ จึงส่งผลให้ประสบการณ์ในการปฏิบัติที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรม สอดคล้องงานวิจัยของฉันทฐากริทธิรัฐ (2550) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกัน มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องงานวิจัยของ สุภาณี จินดาหลวง (2550) ที่ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโอง จังหวัดลำพูน พบว่า ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน จำแนกตาม เพศ อายุ วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงานไม่ต่างกัน

4.5 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐาน

ตารางที่ 17 สรุปผลการพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย	Chi-Square	Sig.	Gamma	Sig.	ผลการพิสูจน์สมมติฐานการวิจัย
สมมติฐานที่ 1 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าเพศชาย	8.815	>.05	.505	>.05	ปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2 ผู้เข้ามาปฏิบัติ ธรรมที่มีอายุมากมีความพึง พอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรม ประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรม ที่มีน้อย	7.984	>.05	.385	>.05	ปฏิเสธสมมติฐาน
สมมติฐานที่ 3 ผู้เข้ามาปฏิบัติ ธรรมที่มีระดับการศึกษาสูงมี ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติ ธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามา ปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษา ต่ำ	5.467	>.05	.323	>.05	ปฏิเสธสมมติฐาน

สมมติฐานการวิจัย (ต่อ)	Chi-Square	Sig.	Gamma	Sig.	ผลการพิสูจน์ สมมติฐานการวิจัย
สมมติฐานที่ 4 ผู้เข้ามาปฏิบัติ ธรรมที่มีประสบการณ์ในการ ปฏิบัติมีความพึงพอใจต่อสำนัก ปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่ไม่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติ	.375	>.05	.087	>.05	ปฏิเสธสมมติฐาน

บทที่ 5

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัย ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 เพื่อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นประชากรที่เข้ามาปฏิบัติธรรม ณ สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จำนวน 200 คน โดยใช้กลุ่มประชากรทั้งหมดในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวทางจากกรอบแนวคิดในการวิจัยเป็นสำคัญ และผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งได้ทดสอบความเชื่อมั่น โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficiency)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง จำนวน 200 ฉบับ ได้กลับคืนทั้งหมด จำนวน 200 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ (SPSS) ในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าไควสแควร์ (Shi-square) และค่าสหสัมพันธ์ แบบ Gamma

สำหรับการวิเคราะห์ ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มีผลการวิจัย ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้านเพศ พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ เพศหญิงเป็นส่วนใหญ่ มีจำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 79.0 เพศชาย มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ตามลำดับ

ด้านอายุ พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามด้านอายุ ส่วนใหญ่ มีอายุอยู่ในช่วง 31-40 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 32.4 รองลงมาคือช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 24.3 ช่วงอายุ 18-30 ปี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 20.3 ช่วงอายุ 51-60 ปี จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 และช่วงอายุมากกว่า 60 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 7.6 ตามลำดับ

ด้านระดับการศึกษา พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีระดับการศึกษา ระดับประถมศึกษา จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมา คือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 ระดับมัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 13.0 ระดับอนุสัญญา จำนวน 19 คนคิดเป็นร้อยละ 9.5 ระดับสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 12 คนคิดเป็นร้อยละ 6.0 ตามลำดับ

ด้านประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม พบว่า ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม 5 ครั้งขึ้นไป มีจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 39.5 รองลงมา คือ 3 ครั้ง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 26.5 2 ครั้ง มีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 4 ครั้ง มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ไม่เคยเข้าปฏิบัติธรรม มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 และ 1 ครั้ง มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 ตามลำดับ

5.1.2. ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ผลการศึกษาจำแนกได้ทั้ง 2 ด้าน ดังนี้

ด้านวิทยากร

มีบุคลิกภาพเรียบร้อย น่าเลื่อมใสศรัทธา น่าเคารพ น่าเชื่อถือ ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 48.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ระดับน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

มีความรู้ในพระธรรมวินัย ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 41.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 ระดับน้อย มีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอนผู้มาปฏิบัติ ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 40.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 14.0 ระดับน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมไม่กระทบผู้อื่น ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ

ละ 36.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับน้อย ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมด้วยเหตุและผล ไม่กล่าวเลื่อนลอย หรือกล่าวโดยไม่มีหลักฐาน ยืนยันชัดเจน ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาคือระดับมาก มีจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 40.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5 ระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 และระดับน้อย มีจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ตามลำดับ

ด้านเนื้อหาสาระ

ท่านเข้าใจเนื้อหาของการปฏิบัติกัมมัฏฐาน แบบสติปัฏฐาน 4 เป็นอย่างดี ประชากรมีความพึงพอใจในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 47.0 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 ระดับน้อย มีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็นคิด เป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

ท่านเข้าใจหลักการและวิธีการปฏิบัติกัมมัฏฐาน ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาคือระดับปานกลาง มีจำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 ระดับมากที่สุด มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 ระดับน้อย มีจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

เนื้อหาสาระมีความเหมาะสม ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 49.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระดับน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมสิ่งที่ประ โยชน์ต่อผู้ฟัง ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 44.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 42.0 ระดับปานกลาง มีจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 12.5 ระดับน้อย มีจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

บรรยายธรรมเข้ากับยุคสมัย ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 รองลงมาคือระดับมากที่สุด มีจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 ระดับปานกลาง มีจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 ระดับน้อยที่สุดและระดับน้อย ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

ท่านสามารถฝึกปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน 4 ประชากรมีความคิดเห็นในระดับมาก เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 45.0 รองลงมาคือระดับปานกลาง มีจำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 32.0 ระดับมากที่สุด มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 19.0 ระดับน้อย มีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0 และระดับน้อยที่สุด ไม่มีประชากรแสดงความคิดเห็น คิดเป็นร้อยละ 0 ตามลำดับ

ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 โดยรวม อยู่ระดับมากทุกด้าน คือ วิทยากร เนื้อหาสาระ

5.1.3 ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ดังนี้

การแจกแจงคะแนนรวมความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ผู้วิจัยได้แบ่งกลุ่มคะแนน ออกเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งผู้วิจัยพิจารณาจากช่วงคะแนนและสัดส่วนของจำนวนตัวอย่างที่ร้อยละ 50 โดยกำหนดให้ช่วงคะแนนดังนี้ ระดับความพึงพอใจน้อย (24-43 คะแนน) มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 ระดับความพึงพอใจมาก (44-52 คะแนน) มีจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มประชากรตัวอย่างมีความเห็นต่อปัจจัยด้านความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ทุกด้าน อยู่ในระดับมาก นั่นคือ สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มีการเตรียมพร้อมเนื้อหาสาระในการปฏิบัติธรรม พระวิปัสณาจารย์ผู้นำปฏิบัติมีวิธีการนำปฏิบัติธรรมที่หลากหลาย เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของดิเรก ฤกษ์หรัย (2522 : บทคัดย่อ) ได้กล่าวไว้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทศนคติทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เป็นความรู้สึก หรือทศนคติที่ดีต่องานที่ทำของบุคคลที่มีต่องานในทางบวก ความสุขของบุคคลอันเกิดจากการปฏิบัติงานและได้รับผลเป็นที่พึงพอใจทำให้บุคคลเกิดความกระตือรือร้นมีความสุข ความมุ่งมั่นที่จะทำงาน มีขวัญและมีกำลังใจ มีความผูกพันกับหน่วยงาน มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงานที่ทำและสิ่งเหล่านี้จะส่งผลต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการทำงาน ส่งผลต่อถึงความก้าวหน้าและความสำเร็จขององค์กรอีกด้วย

5.2 ผลการพิสูจน์สมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่เป็นเพศหญิงมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าเพศชาย

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ 1

สมมติฐานที่ 2 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีอายุมากมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีน้อย

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่าอายุไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ 2

สมมติฐานที่ 3 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาสูงมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีระดับการศึกษาค่ำ

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ระดับการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ 3

สมมติฐานที่ 4 ผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติมีความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มากกว่าผู้เข้ามาปฏิบัติธรรมที่ไม่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติ

ผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ประสบการณ์ในการปฏิบัติไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงปฏิเสธสมมติฐาน ที่ 4

ดังนั้น จึงสรุปผลการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ วิทยากร เนื้อหาสาระ ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม

5.3 ข้อเสนอแนะจากการศึกษา

จากผลการศึกษาความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ผู้ศึกษาขอเสนอข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ดังนี้

5.3.1 ด้านวิทยากร

- 1) ควรมีพระวิปัสสนาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรมตามแนวสติปัฏฐาน 4 มีเตรียมความพร้อมให้พร้อมที่จะสอนการปฏิบัติธรรม
- 2) ควรมีการฝึกอบรมวิทยากรเพื่อให้สามารถตอบปัญหาที่ผู้ปฏิบัติธรรมถามได้ทุกคำถาม พร้อมรับฟังข้อซักถามต่าง ๆ จากผู้ปฏิบัติธรรมด้วยความอดทนไม่เบื่อหน่าย
- 3) ควรมีวิทยากรพิเศษมาเพิ่มเพื่อให้หลากหลาย ต้องมีความเป็นกันเอง เพื่อจะทำให้ผู้มาปฏิบัติได้กล้าถาม กล้าแสดงความคิดเห็น
- 4) ควรจัดวิทยากรให้ตรงกับความถนัด เพื่อให้ประชาชนที่เข้าปฏิบัติธรรมได้ประโยชน์ และเข้าถึงการปฏิบัติจริงๆ ไม่สับสนและเบื่อหน่ายในการปฏิบัติ

5.3.2 ด้านเนื้อหาสาระ

- 1) ควรสนับสนุนให้พระสงฆ์หันมาใช้สื่อประกอบการบรรยายธรรม เพื่อสร้างความสนใจแก่กลุ่มผู้ฟัง จัดให้มีการอบรมเทคนิคในการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ในการช่วยอบรม
- 2) ควรให้การสนับสนุนการจัดทำสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่พระพุทธศาสนา โดยอาจารย์ร่วมมือกันจัดทำเพื่อเผยแพร่ต่อไป
- 3) ควรปรับปรุงเนื้อหาให้เข้าใจง่าย และเข้ากับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อสามารถปฏิบัติได้จริง
- 4) ควรเลือกใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียนของการฝึกอบรม และเป็นประโยชน์ช่วยในการฝึกอบรม

5.4 ข้อเสนอแนะในการค้นคว้าวิจัยครั้งต่อไป

5.4.1 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางและวิธีปฏิบัติธรรมที่มีประสิทธิภาพของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

5.4.2 ควรศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมหลายๆ สำนักปฏิบัติ เพื่อทำการเปรียบเทียบความพึงพอใจ และจะได้ไปปฏิบัติเป็นแนวทางเดียวกันได้

5.4.3 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของพระวิทยากรของสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

บรรณานุกรม

- กาญจน์ เรืองมนตรี. (2545). **งานบริหารการศึกษาสัมพันธ์ ครั้งที่8**, มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กำพล ทับทิมไทย. (2531). **เทคนิคการเป็นวิทยากร**. กรุงเทพมหานคร : เศรษฐสตูดิโอ.
- กิติมา สุรสสนธิ. (2541). **ความรู้เกี่ยวกับการเป็นวิทยากรมืออาชีพ**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิตตินันท์ เตชะคุปต์. (2544). **จิตวิทยาการบริการ**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ชรีณี เดชจินดา. “**ความพึงพอใจของผู้ประกอบการต่อศูนย์การจัดการอุตสาหกรรมแขวงแสมดำ เขตบางขุนเทียน จังหวัดกรุงเทพมหานคร.**” วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2535.
- ณัฐา กรีหิรัญ. “**การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการอุดมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2550.
- ดารณี พานทอง. (2542). **เทคนิคการพูดจูงใจ**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ดิเรก ฤกษ์ห่วย. (2522). **การพัฒนาখনบท**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- เทพพนม เมืองแมน และ สวิง สุวรรณ. (2529). **พฤติกรรมองค์กร**. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- บรรจง กาญจนกุล. (2523). **เทคนิคการเป็นวิทยากรมืออาชีพ** กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรีชากร วงศ์อนุตรโรจน์. (2534). **จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล**. กรุงเทพฯ : สหมิตรออฟเซท.
- พระครูศรีสุตากร (อภิชาติอภิญาโณ). “**ความพึงพอใจของประชาชนต่อการปฏิบัติธรรมในวันเสาร์ – อาทิตย์กรณีศึกษาวัดกลางบางพระ ตำบลบางพระ อำเภอนครชัยศรีจังหวัดนครปฐม.**” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554.
- พระครูสังฆรักษ์วิสิทธิ์ ฐมฺมวโร (วัฒนคุณ). “**ความคิดเห็นของนักเรียนต่อการปฏิบัติธรรม ของสำนัก-ปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดนนทบุรี แห่งที่ 2.**” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารจัดการคณะสงฆ์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2543). **พุทธธรรมฉบับปรับปรุงและขยายความ.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระมนัส ฐานิสฺสุโร (อُنเรือน). “การศึกษาความพึงพอใจของประชาชนต่อการเข้าปฏิบัติธรรมในสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดราชบุรี แห่งที่18.” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการเชิงพุทธบัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2555

พระราชวรมุนี (ประยูทธ์ ปยุตฺโต). (2535). **สถาบันสงฆ์กับสังคมไทย.** กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโคมทองประทีป.

พระครูวิมลธรรมรังสีและคณะ. (2551). **การสอบอารมณ์วิปัสสนากัมมัฏฐานของผู้ปฏิบัติ**

วิปัสสนา กัมมัฏฐานตามหลักสติปัฏฐาน 4. พระนครศรีอยุธยา :

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. .

พระราชสังวรญาณ (หลวงปู่พุทธ ฐานิโย). (2543). **การฝึกอบรมกรรมฐานภาคปฏิบัติ.**

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

พระวิชชุกร ดิศโร. “ความพึงพอใจต่อการบริหารสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัดสิงห์บุรี แห่งที่1.” วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2557.

พันตรีสมหมาย บัวจันทร์. “การวิเคราะห์และยกระดับความพึงพอใจในการให้บริการ

ประชาชนตามหลักสังคหวัตถุ 4 ของสำนักงานเขตบางแค กรุงเทพมหานคร..”

วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2551.

พุทธทาสภิกขุ. (2541). **คู่มือมนุษย์ฉบับสมบูรณ์.** พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สุภาพใจ.

ระเบียบมหาเถรสมาคมว่าด้วยการจัดตั้งสำนักปฏิบัติธรรมประจำจังหวัด พ.ศ. 2543 (2548).

ระเบียบมหาเถรสมาคม. ฝ่ายการศึกษาสงเคราะห์ กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

วันชัย คำเจริญ. “ปัจจัยที่มีผลต่อการใช้โทรศัพท์พื้นฐานของสำนักงานบริการโทรศัพท์ท่งามวงศวาน องค์การโทรศัพท์แห่งประเทศไทย..” รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, 2545.

ศักดิ์ ประสานต์. “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพระบัณฑิตศึกษาเฉพาะกรณีผู้สำเร็จ จาก
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิตสาขาพัฒนบริ
การศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2538.

สนิท เหลืองบุตรนาค. “ความพึงพอใจของนักศึกษาโครงการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการ
ศึกษาระดับปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิตวิชาเอกเกษตรศาสตร์ที่มีต่อการเรียน
วิชาการ ขยายพันธุ์พืชของสหวิทยาลัยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.”

วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2529.

สมิต ทัชณกร. (2548). **ศิลปะการในการพูด** กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายธาร.

สอ เสถบุตร. (2533). **พจนานุกรมอังกฤษ-ไทยใหม่**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนา
พานิช.

สุนทร สีมาเสริม และ สมชาย โสรจจะ. (2517). **แนวคิดในการใช้สิ่งล่อใจคน**. กรุงเทพมหานคร :
ไทยวัฒนาพานิช.

สุภาณี จินดาหลวง. “ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากรในองค์การบริหารส่วน
ตำบล อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดลำพูน.” ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
(การจัดการ) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2550.

แสวง รัตน์มงคลมาส และ คณะ. (2537). **การตั้งข้อสมมุติฐานในการวิจัย**. กรุงเทพมหานคร : ไทย
วัฒนาพานิช.

อนุชา สมจิตร. “ผลการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานด้วยการเจริญสติปัฏฐาน 4.” วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล, 2539.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง ความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้จัดทำขึ้น เพื่อสำรวจความพึงพอใจของผู้มาปฏิบัติธรรมที่สำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 ใช้สำหรับเก็บข้อมูลเพื่อทำการวิจัยในการศึกษาค้นคว้าระดับปริญญาโท โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงความพึงพอใจต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 โดยข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามจะนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้นจึงไม่มีผลกระทบใด ๆ แก่ท่าน โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความเป็นจริง คำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง

2. แบบสอบถามนี้มีด้วยกัน 2 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 จำนวน 2 ด้านจำนวน 21 ข้อ

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

ระดับที่ 1 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ระดับที่ 2 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ระดับที่ 3 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

ระดับที่ 4 หมายถึง ความพึงพอใจมาก

ระดับที่ 5 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ขอขอบคุณอย่างยิ่ง ที่กรุณาเสียสละเวลาในการแสดงความคิดเห็นครั้งนี้ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ทางวิชาการ เพื่อนำผลการศึกษาไปเสนอเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาสำนักปฏิบัติประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

พระภุมรินทร์ ตรีภพอารักษ์

นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสยาม

ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ [] ชาย [] หญิง
2. อายุ [] 5 – 15 ปี [] 16 – 25 ปี
[] 26 – 35 ปี [] 36 – 45 ปี
[] 46 – 55 ปี [] 56 ปีขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา [] ประถมศึกษา [] มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า
[] อนุปริญญา []ปริญญาตรี
[] สูงกว่าปริญญาตรี
4. ประสบการณ์ในการปฏิบัติธรรม [] ไม่เคยเข้าปฏิบัติธรรม [] 1 ครั้ง
[] 2 ครั้ง [] 3 ครั้ง
[] 4 ครั้ง [] 5 ครั้งขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ปัจจัยด้านความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำกรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37

คำชี้แจง: โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ ที่	ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37	ระดับความพึงพอใจ				
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5
	1.ด้านวิทยากร					
1	มีบุคลิกภาพเรียบร้อย น่าเลื่อมใสศรัทธา น่าเคารพ น่าเชื่อถือ					
2	มีความรู้ในพระธรรมวินัย					
3	มีความรู้ความสามารถในการอบรมสั่งสอนผู้มา ปฏิบัติ					
4	บรรยายธรรมไม่กระทบผู้อื่น					
5	บรรยายธรรมด้วยเหตุและผล ไม่กล่าวเลื่อนลอย หรือกล่าวโดยไม่มีหลักฐาน ยืนยันชัดเจน					

ข้อ ที่	ระดับความพึงพอใจที่มีต่อสำนักปฏิบัติธรรมประจำ กรุงเทพมหานคร แห่งที่ 37 (ต่อ)	ระดับความพึงพอใจ				
		น้อย ที่สุด 1	น้อย 2	ปาน กลาง 3	มาก 4	มาก ที่สุด 5
	2.ด้านเนื้อหาสาระ					
6	ท่านเข้าใจเนื้อหาของ การปฏิบัติกัมมัฏฐาน แบบสติ ปัฏฐาน 4 เป็นอย่างดี					
7	ท่านเข้าใจหลักการ และวิธีการปฏิบัติกัมมัฏฐาน					
8	เนื้อหาสาระมีความเหมาะสม					
9	บรรยายธรรมสิ่งที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ฟัง					
10	บรรยายธรรมเข้ากับยุคสมัย					
11	ท่านสามารถฝึกปฏิบัติตามหลักสติปัฏฐาน 4					

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

พระภุมรินทร์ ตรีภพอารักษ์

นักศึกษาลัทธิสุตตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยสยาม

ผู้วิจัย

ประวัติผู้ดำเนินการวิจัย

ชื่อ	พระภูมินทร์ ศรีภพอารักษ์
วัน / เดือน / ปี	15 ธันวาคม 2516
ภูมิลำเนา	กรุงเทพมหานคร
ที่อยู่ปัจจุบัน	วัดนาคปรก แขวงปากคลอง เขตภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	จบการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะวิทยาการจัดการ สาขาบริหาร ทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี

